

Riksdagens protokoll

2009/10:100

Torsdagen den 8 april

Kl. 12.00 – 12.44

14.00 – 15.01

Protokoll
2009/10:100

1 § Meddelande om information från regeringen

Andre vice talmannen meddelade att *onsdagen den 14 april kl. 9.00* skulle statsrådet Ewa Björling (m) lämna information om regeringens handelspolitik.

2 § Meddelande om ändrat klockslag för debatten med anledning av vårpropositionens avlämnande

Andre vice talmannen meddelade att debatten med anledning av vårpropositionens avlämnande *torsdagen den 15 april* skulle senareläggas och börja *kl. 13.00*.

3 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2009/10:311

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:311 Rimliga förutsättningar för tågresande
av Eva-Lena Jansson (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 13 april 2010.

Skälet till dröjsmålet är nationella resor.

Stockholm den 1 april 2010

Näringsdepartementet

Åsa Torstensson (c)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

4 § Svar på interpellation 2009/10:305 om skolbarnsomsorg i Sverige och Stockholmsregionen

Anf. 1 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Maryam Yazdanfar har frågat om jag avser att vidta några åtgärder för att stärka likvärdigheten och höja kvaliteten i fritidshemmen.

Som statsråd är jag inte tillåten att kommentera enskilda fall och bör inte kommentera situationen i en viss kommun eller region. I stället redogör jag mer generellt för de insatser som regeringen gör och tänker genomföra.

Fritidshemmen erbjuder elever en meningsfull fritid, och den pedagogiska verksamheten är ett viktigt komplement till skolundervisningen. I många fall är fritidshemmet en förutsättning för att föräldrar ska kunna förena föräldraskap med arbete och studier.

Som interpellanten skriver i sin interpellation har barngrupperna ökat kraftigt, och då framför allt sedan mitten av 90-talet. Ett talande exempel är att antalet barn per årsarbetare i fritidshemmen ökade med 57 procent mellan 1997 och 2006.

Det är kommunerna som har huvudansvaret för fritidshemmen, liksom för förskolan och skolan. I Sverige har man valt ett system där varken riksdag eller regering detaljstyr kommunernas prioriteringar. Det är på det lokala planet, i kommunhus och stadsdelsnämnder, som man avgör vilka resurser som ska tilldelas olika verksamheter. Däremot kan regeringen skjuta till mer pengar till kommunsektorn, vilket också har skett. Sedan 2006 har sektorn tillförts 38 nya miljarder.

I förslaget till ny skollag (prop. 2009/10:165) föreslår regeringen en rad åtgärder för att stärka likvärdigheten och kvaliteten i fritidshemmet. Fritidshemmet ska få en delvis gemensam reglering med de skolformer som det ska komplettera, rektors ansvar ska bli tydligare och verksamhetens syfte ska förtydligas. Dessutom har huvudmannen ett ansvar för att elevgrupperna har lämplig sammansättning och storlek, och det förtydligas att eleverna också ska erbjudas en god miljö.

Avslutningsvis vill jag framhålla att det är högt prioriterat för regeringen att värna välfärdens kärna, där också fritidshemmen ingår som en del av skolväsendet. Det visar inte minst det stora resurstillskott som kommunerna har fått. Dessutom kommer de konkreta förslagen i skollagen att stärka och förbättra verksamheten i fritidshemmen.

Anf. 2 MARYAM YAZDANFAR (s):

Fru talman! Jag tackar utbildningsministern för svaret.

Tyvärr ger svaret inget större hopp för de 85 000 barnen och deras föräldrar i min hemregionen, Stockholmsregionen. Ministerns svar var kort, torrt, allmänt och inte speciellt förpliktande. Det är en kombination av önsketänkande och starkt förskönande skrivningar.

Ministern säger att han inte får kommentera enskilda fall. Det vet jag, och det har jag inte heller begärt i min interpellation. Ministern säger också att han inte bör kommentera situationen i en viss kommun eller region. Men det är fel. Det får ministern visst göra eftersom jag tar upp frågan om likvärdigheten över landet i min interpellation. Där är sanningen att storstadsregionerna är speciellt drabbade, och Stockholmsreg-

ionen har en oerhört tuff situation inom skolbarnsomsorgen. Det vore absurd om inte ministern kan debattera bristen på likvärdighet och kvalitet.

Ministern hänvisar till alla välsignelser som det förslag till ny skollag som överlämnades till riksdagen för ett par veckor sedan ska ge fritidsverksamheten. Eftersom jag har läst regeringens förslag till ny skollag kan jag meddela att det är ett lagförslag som innebär bara marginella skillnader mot i dag. Extra tydligt blir det eftersom regeringen under avsnittet Ekonomiska och andra konsekvenser inte ens nämner fritidsverksamheten. Slutsatsen är att den nya skollagen inte får medföra ökade kostnader för fritidsverksamheten. Det ligger väl i linje med regeringens aviserade kommunala nedskärningar. Under i stort sett varje punkt i den delen av lagen som behandlar fritidshemmen har till exempel Barnombudsmannen och Lärarförbundet reagerat starkt kritiskt på regeringens lagförslag.

Fru talman! Jag läser ur min interpellation: "Fritids får absolut inte tillåtas bli något slags förvaring. Ändå har i dag av resursskäl i många fall fritids i Stockholmsregionen tvingats bli till just en förvaring under den tid föräldrarna arbetar. Det här drabbar både barnen och många Stockholmsföräldrar. Då många föräldrar i Stockholmsregionen dessutom arbetar lång resväg från skolan blir osäkerheten om hur barnen har det en extra stressfaktor i vardagen."

Håller utbildningsministern med om den här beskrivningen? Tar ministern Skolverkets rapport som kom för tio dagar sedan på allvar? I så fall önskar jag att skolministern hade varit med mig i Segeltorp i Huddinge – jag var där i går – när påsklovslediga Erika Apell på fritis svarade på min fråga om vad som behövs på fritis: Fler vuxna, sade hon. Där var det ett åttiotal barn med två till fyra vuxna som gick fram och tillbaka mellan grupperna.

Dagens Nyheter sammanfattade den 31 mars i år Skolverkets rapport med rubriken "Fritidshemmen ofta bara förvaring".

Fru talman! Jag vet mycket väl att skolan är en kommunal angelägenhet, men man kan inte använda det argumentet bara när det passar. Utbildningsministern är inte precis känd för att ligga lågt med att ha synpunkter på skolan och hur skolan ska skötas. Hur mycket som satsas på fritis och skolbarnsomsorg är så klart delvis en fråga om vilken prioritering kommunerna gör. Men kommunernas ekonomi och verksamheten där är så starkt kopplade till vilket stöd kommunerna får av staten, något som är extra viktigt i kärva tider. Jag menar att den borgerliga regeringen har svikit kommunerna.

Anf. 3 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Det är något märkligt med detta. Varje gång vi diskuterar hur skolan ska styras i Sverige – fritidshemmen är en del av skolan – hävdar jag att den borde vara mer likvärdig och att den borde förstatligas. Då blir socialdemokraterna vansinniga på mig. Det ska vara kommunalt självstyre. Sedan kräver socialdemokrat efter socialdemokrat varje gång vi diskuterar ett enskilt problem i skolan att staten ska gå in och styra upp just det problemet. Till sist måste frågorna ställas: Varför ska skolan vara kommunal? Kan inte interpellanten utveckla detta lite? Varför tycker interpellanten själv att det är kommunerna som ska bestämma?

Prot. 2009/10:100
8 april

*Svar på
interpellationer*

Nu är det så. Kommunerna har fått statsbidrag för år 2010 till en nivå som aldrig förr. Aldrig någonsin förr, inte ens under den tid som interpellantens parti satt i regeringen, har kommunerna fått så mycket statsbidrag som i år, 2010. Sedan väljer man att prioritera andra saker än det interpellanten tycker är viktigt. Då kräver interpellanten att jag ska gå in och styra upp kommunerna.

Jag tycker att man ska förstatliga skolan, men jag är rätt ensam bland partierna i riksdagen om att tycka det. Ni andra vill att skolan ska vara kommunal. Då måste kommunerna få göra dessa prioriteringar.

Riksdagen har inte gett mig som utbildningsminister makt att gå in och styra över hur stora barngrupperna ska vara. Jag läser naturligtvis skolmyndigheternas utvärderingar och ser att man tycker att grupperna är för stora. När jag var kommunalpolitiker jobbade jag med dessa frågor också i min kommun, men det är till sist kommunerna som måste få avgöra. Jag är bekymrad över kvaliteten på en del håll i svensk skolbarnsomsorg.

Det fungerar så att skolmyndigheterna genomför granskningar och skriver rapporter, men sedan förutsätter vi att kommunerna läser dessa rapporter, tar del av dem och rättar till saker. Det ska mycket till innan riksdagen går in och lagstiftar.

Jag konstaterar att interpellantens parti inte har några förslag på förändringar i skollagen när det gäller fritis utöver det som regeringen föreslår, trots en väldigt hög svansföring här i talarstolen. Visst: Om det är problem, som det är på sina håll, måste kommunerna rätta till dem. Men det är inte en fråga för riksdag och regering. I den kommunaliserade skolan, som interpellanten själv är för, är det kommunerna som har ansvaret för detta.

Jag vill betona att det inte finns några förslag från Socialdemokraterna eller från oppositionen om att skollagen när det gäller fritidshem ska utformas på något annat sätt än i det förslag som regeringen har lagt fram. Det finns inte ett ord i något förslag om paragrafändringar, utan i era riksdagsmotioner om skollagen har ni helt stött de förslag som vi lägger fram. Därför blir det nu en fråga för kommunerna att prioritera.

Jag är enig med interpellanten om att en del kommuner borde prioritera upp fritidshemmen, men det är inte åtgärder som riksdag och regering bör styra över, med den beslutsordning som vi har i svensk skola. Jag diskuterar gärna att staten ska ta över skolan, och då är det jag som har ansvaret som utbildningsminister. Men med den ordning som är bestämd är det kommunerna som har ansvaret.

Anf. 4 MARYAM YAZDANFAR (s):

Fru talman! Utbildningsministern försöker lägga ut dimslöjor genom att få debatten att handla om huruvida vi ska förstatliga skolan eller inte. Nu handlar det om hur fritidsverksamheten ser ut i dag. Då är sanningen den att det är utbildningsministerns partikamrater som i Stockholmsregionen, i det exempel jag tog upp, sitter och styr den största merparten av kommunerna, där situationen ser värst ut i landet. Utbildningsministerns vurmande för fritidsverksamheten har uppenbarligen inte sipprat ned till Alliansens kommunpolitiker i min hembygd – annars hade det sett annorlunda ut.

Till syvende och sist handlar det om vilka resurser man har och hur man prioriterar, och det handlar om pengar. Utbildningsministern försöker återigen dribbla bort människor i debatten om miljarder. Men senast i förrgår meddelade regeringen att 12 miljarder ska bort från kommuner och landsting nästa år, 2011, och lika mycket året därefter. Det innebär 12 miljarder mindre för välfärden.

Utbildningsministern hävdar att fritidsverksamheten är välfärdens kärna. Det är 35 000 anställda i kommunerna, bland annat fritidspedagoger och fritidsledare, och det är just den verksamheten som kommer att fara ännu mer illa på precis de ställen där utbildningsministrarnas egna partikamrater sitter och styr i Stockholmsregionen. Jag vill gärna höra ministrarnas syn på dessa nedskärningar som så tydligt kommer att gå ut över det som ministern kallar välfärdens kärna.

Om det nu är så att ministern är ensam i sin syn på organisationsförändringarna av skolan borde väl ministern ha några som helst idéer om hur man kan jobba med likvärdighet och kvalitet. Det är ändå inom de här ramarna som ministern har ansvaret i dag. Förhoppningsvis kommer han inte att vara minister mer än ett halvår till, och då får vi chans att genomföra en annan politik där vi satsar på de områdena. Men inom de ramar som ministern har i dag, vad vill ministern göra?

Särskilt oroande är behandlingen av tio- till tolvåringar. Skolverkets kartläggning, som gjordes i maj 2009, visar att skolbarnsomsorgen för tio- till tolv-åringar är lågt prioriterad i många kommuner. Enligt Skolverkets enkät uppger endast var åttonde kommun att de har inventerat behovet av skolbarnsomsorg för tio- till tolvåringar under de senaste två åren, och det är en väldigt låg andel.

Som jag tidigare sagt drabbar det här främst storstadskommunerna och Stockholms förortskommuner, där det går i genomsnitt 40 barn per fritisgrupp. I glesbygden är motsvarande siffra 24 barn. Personaltätheten är högre i glesbygden och fler har pedagogisk högskoleexamen. Det är de ramar som utbildningsministern i dagsläget har att jobba med. Och utbildningsministern har väl ändå ett ansvar för kvalitet och likvärdighet?

Anf. 5 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Om interpellanten försöker säga att det skulle finnas en skillnad mellan borgerligt styrda kommuner och vänsterstyrda kommuner vill jag påstå att någon sådan skillnad inte existerar. Jag skulle gärna säga att allianskommuner är bättre, men jag tror inte ett ögonblick på det. Jag tror att det är ungefär lika. I Stockholmsregionen finns det både röda och blå kommuner. Det socialdemokratiskt styrda Göteborg brukar vara en av de kommuner som utmärker sig som allra sämst när det gäller köer till barnomsorgsverksamheter. Men jag tänker inte säga att det ena eller andra styret i kommunen avgör, utan det gäller nästan alla kommuner.

Däremot vill jag medge att det finns en skillnad. Färre barn på landsbygden nyttjar fritis, och trycket är inte lika stort där. Utan att veta exakt, om man ska spekulera i orsaken till det, är förvärvsfrekvensen bland båda föräldrarna högre i storstadsregionerna och trycket på fritis blir något mindre i glesbygden. Men jag tror inte att man ska dra några växlar på att det skulle vara så otroligt mycket bättre i de kommuner som Socialdemokraterna styr. Om man går in och granskar ser man att det inte är så. Det är ungefär lika.

Jag vill påtala att mellan 1997 och 2006, som jag nämnde i mitt svar, under de senaste tio åren som Socialdemokraterna styrde ökade antalet barn per årsarbetare i fritis med 57 procent. Jag förstår att Socialdemokraterna kan tycka att lösningen på problemet är att ersätta mig, men den stora ökningen av grupperna kom under den tid då Socialdemokraterna satt i regeringen.

När det gäller statsbidragen till kommunerna ges det ett omfattande grundbidrag till kommunerna, men just i det värsta lågkonjunktåret 2010 har vi gett en extra förstärkning, ett konjunkturstöd på 12 miljarder. Det har varit klart från början att det konjunkturstödet inte kommer att utgå när konjunkturen vänder uppåt igen. Om man varje gång man ger ett tillfälligt stöd av konjunkturskäl sedan omedelbart ska permanenta det hamnar man i väldiga statsfinansiella svårigheter.

Vi får väl se när Socialdemokraterna lägger sin vårmotion om några veckor om de föreslår ytterligare 12 miljarder i statsbidrag till kommunerna nästa år. Jag har svårt att tro det. Man måste kunna variera statsbidragen något efter konjunkturerna, och det är det vi gör. Statsbidragsnivån i år är högre än vad den någonsin har varit, och även om den dras ned med 12 miljarder nästa år på grund av att konjunkturen blir bättre kommer den att vara mycket hög även nästa år jämfört med vad den har varit förr.

Jag vill även peka på Kommunförbundets reaktion när regeringen häromdagen gav sitt besked att detta tillfälliga konjunkturstöd inte kommer att utgå nästa år, med de prognoser vi nu ser. Kommunförbundet var inte speciellt kritiskt till det beskedet. Man erkände att skatteintäkterna för kommunerna nu ökar väldigt kraftigt.

Det är en sak att stå här och veva högt, men en annan sak är vad interpellanten och Socialdemokraterna själva är beredda att föreslå. Då visar det sig att ni står bakom samma skollagsbestämmelse som vi föreslår. Jag vill se om ni föreslår en permanentning av konjunkturstödet. Det tror jag inte att ni kommer att göra. Det är lätt att stå och veva mot regeringen, men inom någon vecka kommer sanningens minut också för interpellantens parti när man ska ange hur mycket pengar man själv är beredd att avsätta till kommunsektorn nästa år.

Jag delar uppfattningen att fritis ska ha en hög kvalitet. Det finns anledning att vara bekymrad på en del punkter där, men det är kommunernas ansvar. Hela systemet är uppbyggt så att Skolinspektionen granskar, riktar kritik och skickar över rapporterna till berörda kommuner som ska rätta till det. Det är så systemet är uppbyggt. Det är inte jag som har bestämt det, utan det är interpellantens parti som har bestämt att det är kommunernas ansvar.

Anf. 6 MARYAM YAZDANFAR (s):

Fru talman! Jag tycker att det är otroligt tråkigt att varje gång som oppositionen försöker påtala brister som finns i samhället få höra att regeringsföreträdare hittar anledning att inte se dessa brister. Man hittar framför allt argument som att det var värre förr eller kommer att bli värre i framtiden. Jag satt inte i Sveriges riksdag under den tid som utbildningsministern hänvisar till, men jag kan säga att jag inte är speciellt stolt över de försämringar som skedde inom fritisverksamheten när mitt parti hade ansvaret.

Jag skulle vilja höra utbildningsministern säga så här: Nej, det är inte så bra. Jo, jag tror att jag som har mest makt i skolan i hela Sverige kan vidta en hel del åtgärder som gör att det inte behöver bli värre, utan jag har tydliga visioner om hur det ska bli bättre.

En sak kan jag säga: Den här regeringens största prioritering har varit skattesänkningar. Vi kommer aldrig någonsin att ge oss in i matchen och försöka vinna över den här regeringen i att föreslå mest skattesänkningar. Däremot tänker vi ge oss in i fajten om att erbjuda bäst kvalitet i välfärden, och den fajten kommer vi att vinna.

I välfärden ingår fritidsverksamheten som en del av en sammanhållen skoldag. Där kan aldrig 12 miljarders nedskärningar och 35 000 borttagna tjänster i kommuner och landsting vara en väg framåt – inte om man har en vision om att bara det bästa är gott nog för de barn som är i fritidsverksamheten.

Anf. 7 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Nu hävdar interpellanten att Socialdemokraterna kommer att föreslå ytterligare 12 miljarder i statsbidrag till kommunerna nästa år. Mitt svar på det är att det får vi väl se när motionen läggs fram. Det är inte alldeles säkert att det är interpellanten själv som avgör den frågan. Ska ni göra det får ni höja skatten ordentligt för vårdbiträden och andra. Vi får väl se om ni går till val på det.

Interpellanten tog upp en fråga som också förtjänar att kommenteras, nämligen att fritidshemmen i rätt liten grad har mellanstadieelever inskrivna hos sig, alltså barn i åldern tio till tolv år. I frågan finns underförstått att detta missköts av kommunerna och att det är därför det ser ut som det gör. Jag är inte övertygad om att det beror på misskötsel. Både som kommunalpolitiker och förälder ser jag att intresset bland både föräldrar och elever för att barnen ska vara på fritis när de kommer upp i elva- till tolvårsåldern är mycket begränsat. Det beror på ett antal saker.

Själva skoldagen med undervisningstid och lektionstid är längre när barnen går i mellanstadiet. Då blir det inte så mycket tid över för att vara på fritis. Det är det ena. Föräldrarna vill då inte betala avgiften för en mycket kort tid, och mellanstadiebarn tycker ofta att fritidshemmen är mer anpassade för de små barnen och tycker inte att de hör hemma där.

Men om kommuner inte alls lever upp till sina åligganden enligt skollagen är det naturligtvis fel. Då ska kommunerna få kritik för det. Jag tror dock att även de kommuner som är mycket aktiva och erbjuder detta finner att deltagandet i fritis hos mellanstadieelever är mycket begränsat. Det är inte kommunens fel, utan det beror på att föräldrar och elever är mindre intresserade av fritidshem när barnen kommer upp i den åldern.

Jag delar interpellantens syn på att fritidshemmen är viktiga. Jag delar synen att det finns problem på sina håll. Det har också visats i myndigheternas rapporter, men det är ändå kommunernas ansvar. Jag har inte uppfattat något förslag från interpellanten som innebär att staten skulle ta något ökat ansvar för det hela. Det är bra att vi är överens på den punkten.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2009/10:318 om skolans hanterande av brott

Anf. 8 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Maryam Yazdanfar har frågat mig på vilket sätt jag avser att agera för att skolan ska bli bättre på att hantera brott som begås av elever, mot elever och i skolan.

Regeringen ser mycket allvarligt på brott som förekommer i skolan, särskilt när det sker mellan elever. Vuxna i skolan har ett ansvar att se till att skolmiljön är trygg och säker så att alla elever får möjlighet att nå målen och kan utvecklas som individer.

Brottsförebyggande rådet har på regeringens uppdrag kartlagt det grövre våldet i skolan. Av rapporten, som heter just *Grövre våld i skolan*, framgår att det finns ett samband mellan mobbning, våld och elevernas upplevelse av skolmiljön. För att förebygga våld är det därför viktigt att uppmärksamma arbetet mot kränkningar, att förebygga psykisk ohälsa och att arbeta med trygghetsfrämjande åtgärder på bred front. Regeringen har genomfört flera insatser i denna riktning. I propositionen om den nya skollagen föreslår regeringen bland annat förändringar när det gäller skolans befogenheter att ta till disciplinära åtgärder för att elever ska kunna tillförsäkras en säker arbetsmiljö. En anmälningsplikt införs också för lärare, förskollärare med flera som innebär att om de får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten ska de vara skyldiga att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn.

För att stödja skolorna i arbetet med den psykosociala miljön har regeringen vidare tillsatt en delegation för jämställdhet i skolan och gett Statens skolverk i uppdrag att genomföra insatser för jämställdhet. Regeringen har därutöver avsatt 45 miljoner kronor för att stödja skolorna i det mobbningsförebyggande arbetet samt gett Skolverket i uppdrag att främja, stärka och sprida kunskap om skolans värdegrund. Med utgångspunkt från Brottsförebyggande rådets rapport har Skolverket också utarbetat ett stödmaterial för att förebygga våld i skolan.

Som framgår av denna uppräknings har regeringen gjort en mängd insatser på detta område. Jag vill dock avsluta med att tillägga att ingen av dessa insatser räcker till om inte vuxna i skolan och det omgivande samhället visar civilkurage och sluter upp kring de elever som behöver stöd.

Anf. 9 MARYAM YAZDANFAR (s):

Fru talman! Jag skrev den här interpellationen utifrån det fruktansvärda brott och de kränkningar av brottsoffret som de senaste månaderna har avslöjats i Bjästa. I mitt värv som riksdagsledamot sker största delen av mitt arbete i justitieutskottet, och därför tittade jag först på programmet med kriminalpolitiska ögon. Programmet visade faktiskt ett välfungerande rättsväsen. Det var inte det som var problemet. Det som inte har fungerat i det här exemplet är vuxenvärlden, med skolan som kärna. Det är en skola som förhåller sig neutral till ett barn som blir våldtaget av en skolkamrat.

Dagarna gick, och jag saknade utbildningsministerns annars så starka röst i skoldebatten. Därför skrev jag den här interpellationen.

Detta är i mångt och mycket händelser som går utanför den myndighetsstyrning som ministern sysslar med till vardags. Det handlar om långt större åtgärder än att ge lärare befogenhet att ta ifrån elever telefoner och kepsar. Sådant är de enkla frågorna. Fall som i Bjästa är otroligt svåra, och jag undrar därför varför utbildningsministern har varit så tyst. Just för att det är så svårt och för att det ödelägger unga liv på den plats där man förväntas känna sig trygg och växa som människa – i skolan – måste vi diskutera problemet politiskt.

Nisha Besara, chefredaktör för Dagens Arena, skrev en artikel dagarna efter *Uppdrag Granskning*s sändning som jag vill citera: "Hela historien andas en form av hedersförtryck i Sverige som inte går att blunda för. Alla delar finns där. Unga killar som ifrågasätter flickans historia utifrån de kläder hon skulle haft på sig några dagar efter våldtäkten. Vuxna som inte tror på att hon blev våldtagen eftersom hon sades vara kär i gärningsmannen och därför inte 'bitit ifrån'. En populär och social kille med en familj bakom sig som inte verkar bry sig om annat än att rentvå sitt namn.

Gång på gång i reportaget återkom de oförstående kommentarerna till att denna charmiga unga man skulle begå våldtäkt på en skoltoalett. Som att man kan se på någon om denne är benägen till våldtäkt eller inte. Som att det, oavsett var det sker, är begripligt varför män med makt så ofta måste demonstrera den, trots att de inte behöver."

Varken utbildningsministern eller Folkpartiet har varit sena i att se hedersförtryck när det har förekommit bland människor, oftast med min hårfärg. Det är bra att utbildningsministern och Folkpartiet har uppmärksammat det även om jag inte har köpt analysen och lösningarna. Men nu ser vi samma förtryck på ett helt annat ställe, och då är det tyst.

Fallet i Bjästa är bland de grövsta exemplen, men vi kan nog alla vittna om kränkande handlingar och tillmälen på skolor runt om i landet som görs av killar mot tjejer med anspelning på flickornas sexualitet. Men vad spelar anmälningsplikten för roll om kunskapen om detta stannar hos en rektor som bortförklarar eller förhåller sig neutral?

Utbildningsministern avslutar sitt interpellationssvar just med att politiska insatser inte räcker om modet och civilkuraget inte finns.

Då måste jag berätta vad den enda i Bjästa som vågade stå upp för det unga offret sade – hon var en av de våldtagna flickornas vän. Hon kokade stringent ned vad det handlade om. Hon sade: En kille är faktiskt oftast mer värd än en tjej. Hon ringade in problemet. Det handlar om kön, och det handlar om makt.

Jag undrar därför hur utbildningsministern vill adressera det här problemet och hur utbildningsministern vill ta ledarskapet i den här debatten.

(ANDRE VICE TALMANNEN: Jag vill påminna om att ministern inte kan kommentera ett speciellt fall, utan vi tar det som ett exempel.)

Anf. 10 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Jag skulle till och med vilja ge rådet till riksdagsledamöter att avstå från att kategoriskt ta ställning i enskilda fall i fråga om

exakt vem som har gjort fel och inte. Det är sådant som rader av myndigheter och rättsinstanser nu är inne och granskar. Jag tror att det är djupt olämpligt att stå här och vara kategorisk när det gäller vem som har gjort fel och inte.

Jag begär naturligtvis inte att interpellanten ska titta på alla tv-program, men jag tror att jag förekom i ett antal, till exempel i ett en timma långt debattprogram kvällen efter att det här hade visats. Jag var regeringens företrädare i de här diskussionerna.

Jag begär inte att interpellanten ska följa alla medieprogram. Men när det gäller frågan om var jag var kan jag säga att jag i högsta grad deltog i den här debatten. Och jag säger samma sak här som jag sade där. Skolan ska inte vara neutral mellan rätt och fel. Skolan kan inte vara neutral mellan den som begår brott och den som är offer för brottet.

Nu ska jag ge generella kommentarer. De är menade att vara generella, för jag har ingen djupare kunskap om detta fall, som togs upp av *Uppdrag granskning*. Erfarenheten har också lärt mig att det ibland kommer fram saker i efterhand som inte har kommit fram i de här granskningsprogrammen.

Men jag vill ge generella kommentarer. Vuxenvärlden har självklart ett oerhört stort ansvar. Med vuxenvärlden menar jag i det här sammanhanget naturligtvis inte bara dem som jobbar i skolan, utan även föräldrar och hela samhället. Vi har ett kollektivt ansvar för att barn och ungdomar uppfostras, lär sig rätt värderingar och lär sig skillnaden mellan rätt och fel. Det handlar också om att vi reagerar och sätter gränser när saker och ting går över styr.

Om uppgifterna i det här programmet är korrekta har vuxenvärlden svikit sitt ansvar. Jag tror att det händer. I det här fallet handlar det om en våldtäkt. Men även om det inte går lika långt och inte är lika grova försyndelser som begås tror jag att det ofta är så att vi som vuxna är för dåliga på att se saker, upptäcka saker och reagera.

Skolan har ett extra stort ansvar. Barnen och ungdomarna är där av plikt. Man kan inte välja att vara där eller inte. Och det är personer som har utbildning och ansvar enligt lagar och regler som styr verksamheten. Det är extra viktigt att vi ställer krav på att skolan ska vara tydlig.

Skolan ska lära ut skillnaden mellan substantiv och verb, men skolan måste också i sin vardag upprätthålla gränser mellan vad som är rätt och fel och sända tydliga signaler.

Man kan sammanfatta några saker som händer på det här området. Regeringen vidtar rätt många åtgärder för att det här vuxenansvaret ska förstärkas.

Det ges ytterligare disciplinära befogenheter i våra lagar. Det är i och för sig kontroversiellt. Socialdemokraterna har varit emot det i alla år, men vi gör det ändå. Vi satsar 45 miljoner under några år på forskning om mobbningsförebyggande åtgärder. Det är centralt. Även i det fall som skildrades i tv-programmet var mobbning ett centralt fenomen, förutom våldtäkt och annat. Det är mer pengar som satsas på detta än någonsin tidigare i Sverige. Vi lägger om lärarutbildningen så att det nu i lärarutbildningen ska ingå moment om konflikthantering och sociala relationer.

Jag kan räkna upp ytterligare några saker. Men poängen är att inga åtgärder som beslutas av regeringen eller denna riksdag räcker till om inte de vuxna, när det inträffar saker, tar sitt ansvar, står upp som vuxna och visar civilkurage. Det är ytterst vad det handlar om. Regler och satsningar är nödvändiga, men till sist räcker det inte om inte vuxenvärlden visar civilkurage.

Anf. 11 MARYAM YAZDANFAR (s):

Fru talman! Jag vet att man inte ska ta upp enskilda fall, men det här var ett sådant tydligt exempel. Det var det grövsta exemplet på saker och ting som dagligen försiggår i våra skolor.

Jag tror att utbildningsministern är ute på många skolor. Jag tror också att utbildningsministern läser klotter. Det kan höras tillmälen på andra sidan skolgården som anspelar på någon ung tjejs sexualitet, på vad hon skulle ha gjort, vem hon skulle vara och så vidare.

Sanningen är att många unga tjejer i skolan i dag mår oerhört dåligt, och det handlar om maktförhållanden. För de maktstrukturer som finns i samhället, mäns överordning och kvinnors underordning, finns också i skolan. Barn skolas in i det här från början. Det är därför en 15-åring kan sitta och säga: Det är väl så att killar är mer värda än tjejer.

Jag hoppas att vi ska komma till ett läge i svensk skola där ingen elev någonsin ska behöva känna att killar är mer värda än tjejer.

Skolministern sade att jag inte skulle vara kategorisk. Nej, det ska man inte vara, men ibland väljer jag att vara kategorisk, och det är när rättsväsendet faktiskt har dömt på ett sätt som har vunnit laga kraft. Det handlar om respekten för rättssäkerheten och rättsväsendets arbete i Sverige. Det här vet vi. Men inte ens när man har rätten på sin sida har man chansen att leva ett harmoniskt och bra liv efteråt.

Skolan har till vissa delar haft ett framgångsrikt arbete med andra saker. Till exempel görs drogvaneundersökningar. Alliansregeringen vill nu till och med drogtesta barn mot deras och föräldrarnas vilja. Det tror jag inte är någon framkomlig väg för att komma åt droganvändningen. Däremot tror jag att det även när det handlar om frågor om makt och kön och killars överordning över tjejer i skolan måste ske en kraftsamling. Det måste ske ett kraftfullt arbete när det gäller att tala om dessa saker och diskutera dessa saker för att unga kvinnor ska kunna växa upp utan att känna sig mindre värda än sina manliga klasskamrater.

Anf. 12 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! En av de första saker som jag fick göra när jag blev skolminister 2006 var att resa till Landskrona. Där strejkade en grupp flickor i skolan. Det var en högstadieskola. De gick i skolstrejk därför att de upplevde att de inte fick lugn och ro i skolan. Det var ett grabbgång som trakasserade dem.

Jag reste ned dit och talade med de här flickorna. Vad de efterlyste var mer vuxenauktoritet, att man skulle säga åt de här grabbarna på skarpa eller vidta åtgärder på något sätt.

En av de första åtgärder som jag vidtog som utbildningsminister var att öka skolornas befogenheter att agera i den här situationen. Det handlar till exempel om att kunna splittra ett sådant här gäng och flytta grab-

barna. Det handlar då inte om att flytta dem som gång utan om att flytta dem till olika skolor för att slå sönder gänget.

Sedan måste man förmodligen hjälpa de grabbarna också, men en förutsättning är ofta att man slår sönder gänget, att man splittrar gänget, för att kunna ta tag i grabbarna.

Vad sade Socialdemokraterna? Jo, detta var en mycket hård konfrontation. Den där lagen hade inte ändrats om ni hade suttit i regeringen.

Jag får oerhört mycket kritik av interpellantens parti för att vi från regeringen fokuserar på att det behövs ordning och reda och trygghet och disciplin i skolan. Ni röstar emot våra förslag.

Nu sade interpellanten att alliansregeringen vill drogtesta elever. Det är väl inte regeringen som ska drogtesta? Åklagare kommer att få rätt att fatta beslut om att vid misstanke göra drogtest också på 14-åringar. Vi vet nämligen att drogerna breder ut sig, också under 15-årsgränsen. Vi vet det.

Men ni röstar emot. Ni röstar emot alla åtgärder. Sedan står interpellanten här och kritiserar mig för att saker och ting händer. Det är klart att sådant här händer i skolväsendet. Det är drygt en miljon ungdomar som går i svensk skola. Det händer saker hela tiden, saker som vi inte vill ska hända.

Det vi kan göra här är att ge lärare och rektorer befogenheter att ingripa. Man kan då inte rösta emot befogenheterna och sedan stå och klandra utbildningsministern när saker händer. Ge rektorer och lärare befogenheter att ingripa! Det kommer inte att bli en problemfri värld då heller. Det kommer att uppstå problem i relationer med människor och sådant. Men vi ger dem som är vuxna i skolan myndighet och auktoritet att agera. Det är det vi kan göra. Men där sviker ni. Ni röstar emot.

Ni skäller på mig ständigt och jämt, eftersom ni tycker att jag fokuserar på trygghetsfrågorna och disciplinfrågorna i skolan. Men det är vad det handlar om. Stöd regeringens arbete i stället för att vara emot det! Då kommer vi att bädda bättre för att lärare och rektorer ska få möjlighet att ingripa när problem faktiskt uppstår.

Jag håller med. Det finns en genusaspekt i ordningsproblemen i skolan. Landskrona är inget undantag. Ofta är det tonårsgång med grabbar som är de som stör, bråkar och trakasserar. Det är flickor som är utsatta för det.

Det finns absolut en genusaspekt i detta. Inte minst därför borde interpellanten kunna ställa upp på de åtgärder som vi vidtar för att ge vuxenvärlden auktoritet att ingripa.

Anf. 13 MARYAM YAZDANFAR (s):

Fru talman! Det var det här jag menade med att utbildningsministern gör allting så lätt för sig, att det handlar om disciplinära åtgärder. Uppenbarligen hade i det exempel jag refererar till lärare och rektor befogenheter att göra så. Många elever kan vittna om att lärare och rektorer har haft befogenhet att ta till alla åtgärder, men man har inte gjort någonting. Man har valt att blunda för problemet.

Det räcker inte att gömma sig bakom sina disciplinära åtgärder. Det är vår huvudkritik mot den syn på disciplinära åtgärder som utbildningsministern har att man gömmer sig bakom det.

Man tror att man har satt upp ett system som är vattentätt som inte lägger fokus på varför det stökiga grabbgänget börjar agera på det här sättet. Det är beteenden som man kan se långt ned i åldrarna. Det är något som man borde kunna angripa redan då innan man behöver hålla på och splittra gäng och sätta dem i olika skolor. Det är problem som borde adresseras från början.

De här disciplinära åtgärderna och utbildningsministerns politik räcker inte. Ett exempel är drogtesterna. Det finns ett antal droger i dag på marknaden som inte syns i ett drogtest. Då är väl det bästa man kan göra att göra ett negativt drogtest, och så behöver man inte bry sig om den unga människa som man ändå misstänker är på glid. Då har man gömt sig bakom ett system.

Man har inte satt människan i centrum. Varför mår den här människan så dåligt? Det är min huvudkritik.

Det var med genusaspekten jag började. Det här handlar om makt och kön. Där står regeringen tämligen handfallen, ser jag.

Anf. 14 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Jag och interpellanten är överens om ett par saker. Det första är att det inte räcker med disciplinära åtgärder. Det är vi helt överens om.

Men att det inte räcker med det, är det ett skäl att vara emot disciplinära åtgärder? Det är det Socialdemokraterna är. Ni är emot att lärarna ska få de befogenheter vi nu ger dem och rektorerna.

Jag håller med. Det räcker inte. Det var det jag sade i min inledning. Det behövs också civilkurage. Det handlar om att utnyttja de här åtgärderna när det behövs, att ingripa, att upptäcka, att se.

Men det den lagstiftande församlingen enkelt kan göra är att ge befogenheterna. Det är ni emot. Det är svårare med civilkurage. Det går inte att lagstifta fram. Det är en debatt vi måste föra.

Vet man som lärare att man har befogenheter är det lättare att ingripa. Men om man själv blir anmäld som lärare när man ingriper och man inte har några befogenheter är det fler som avstår från att ingripa.

Det är problematiken runt befogenheterna. På många håll i svensk skola har vi en stökig situation. Det är mycket skolk, mycket skadegörelse, mycket trakasserier, mycket mobbning, också av sexuell natur – det är då oftast pojkar som trakasserar flickor i tonåren.

Ska vi komma till rätta med detta krävs det en lång rad insatser. Några av dem är att stärka vuxenauktoriteten i skolan. Det är lärarna som ska bestämma i skolan. Det är inte tonåringarna. Det är lärarna som ska bestämma. Det är inte de som gapar högst som ska bestämma.

Det är de vuxna i skolan som ska bestämma. Lite grann vilken makt de har avgör vi med våra beslut här i riksdagen. Det röstar ni emot. Det är där den stora skillnaden mellan de båda regeringsalternativen finns när det gäller trygghetsfrågor i skolan.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Motioner
2009/10:N13 till näringsutskottet
2009/10:Ju8 och Ju7 till justitieutskottet
2009/10:U11 till utrikesutskottet

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.44 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

7 § Frågestund

Anf. 15 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag hälsar följande statsråd välkomna till dagens frågestund: Utbildningsminister Jan Björklund, statsrådet Cristina Husmark Pehrsson, jordbruksminister Eskil Erlandsson, socialminister Göran Hägglund och statsrådet Birgitta Ohlsson.

Välfärden i framtiden

Anf. 16 LARS JOHANSSON (s):

Fru talman! Jag har en fråga till Jan Björklund.

I dag presenterades kommunernas samlade rapport om hur välfärden kommer att bli under de kommande 25 åren. Alla partier i kommunerna står bakom rapporten som visar på en brist på ungefär 200 miljarder kronor om 25 år. Det innebär hundratusentals färre anställda inom skolan, omsorgen och vården.

Regeringen har redan skurit ned välfärden kraftigt genom sina skattesänkningar på 100 miljarder. Man planerar att under den kommande mandatperioden sänka skatterna med ytterligare 100 miljarder. Det är alltså just de pengar som fattas i den kommunala sektorn under de kommande 25 åren.

Min fråga till statsrådet Björklund är: Finns det inte någon i regeringen som vill trygga välfärden och se till att man får bra jobb inom skolan, vården och äldreomsorgen?

Anf. 17 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Tack för frågan!

Statsbidragen till kommunerna har aldrig någonsin varit så höga som i år. En liten del av det är konjunkturrelaterat eftersom vi har en stor eko-

nomisk kris på gång. Generellt ligger statsbidragen på en högre nivå än någonsin, och definitivt högre än under den tid då frågeställarens parti var i regeringsställning.

Välfärden handlar dock inte enbart om statsbidrag, som frågeställaren antyder. Den handlar i grunden om att vi har en ekonomisk utveckling.

Sättet att möta de demografiska förändringar som är grunden för Kommunförbundets prognos, det vill säga att vi får många äldre och att pensionärer behöver vård och omsorg, är ekonomisk tillväxt.

Resurser till framtidens välfärd får vi genom ekonomisk tillväxt. Arbetslinjen är det mest centrala att hävda. Det är också den centrala delen i regeringens ekonomiska politik.

Anf. 18 LARS JOHANSSON (s):

Fru talman! Min fråga gällde om regeringen vill vara med och se till att välfärden utvecklas eller om det ska skäras ned ytterligare i den kommunala sektorn. Rapporten handlar om att det kommer att bli nedskärningar om man inte gör något. De som jobbar i den kommunala sektorn, inom skola och äldreomsorg, kommer att få sämre arbetsförutsättningar. Det blir svårare att rekrytera personal. Det är den ena delen.

Den andra delen är att man hamnar i ett läge där man inte kommer att få tjänster inom välfärden utifrån behov utan utifrån betalningsförmåga. Det blir en ökad privatisering. Det är väl det som regeringen egentligen vill åstadkomma. Det är väl därför som ni skär ned så kraftigt och inte ökar.

Ekonomistyrningsverket som kom med en rapport nyligen redovisar samma sak under den kommande mandatperioden. Om ingenting sker kommer det att bli sämre ekonomi i kommunerna.

Skattesänkarpolitiken leder till sämre välfärd.

Anf. 19 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Frågeställaren säger: Gör man ingenting på 25 år får vi sämre välfärd.

Det håller jag med om. Jag tror inte att någon regering under den kommande mandatperioden kommer att göra ingenting.

Vi kommer att slå vakt om arbetslinjen. Det är den som skapar ekonomiska resurser i den svenska välfärden. Att Sverige har varit bättre än de flesta europeiska länder när det gäller att hålla uppe nivån på välfärden också under den svåra tid vi nu går igenom beror på att vi har haft en sund ekonomisk politik.

Vi har sagt nej till överbud. Vi har sagt nej till de massiva utgiftsexplosioner som har föreslagits av Socialdemokraterna. Det är dock något som har drivits i ett antal andra länder. När Gordon Brown går till val på klassisk socialdemokratisk politik kommer han att få gå till val på att bara göra nedskärningar i flera år eftersom man har levt över sina tillgångar.

En ansvarsfull långsiktig ekonomisk politik där arbetslinjen står i fokus är den viktiga garanten för en god välfärd också i framtiden.

Prot. 2009/10:100
8 april

Frågestund

Frågestund

Anf. 20 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Jag har en fråga till socialförsäkringsminister Cristina Husmark Pehrsson.

För några dagar sedan pratade jag med en kvinna som blivit utförsäkrad från sjukförsäkringen. Hon ska nu leva på 2 400 kronor i månaden efter skatt. Hon är fortfarande sjuk. Hon kan inte jobba men står till Arbetsförmedlingens förfogande.

Som jag har förstått ska hon söka socialbidrag när hon har de här livsvillkoren. Dess värre bor hon i hus. Man måste säga ”dess värre” eftersom hon inte kan få socialbidrag. Hon har provat, men får det inte.

Socialförsäkringsministern hänvisar till detta.

Min fråga är: Är socialförsäkringsministern nöjd med det sätt på vilket de utförsäkrade drabbas ekonomiskt?

Anf. 21 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Personer som har varit sjukskrivna i fem, tio eller tolv år får nu möjlighet att komma till Arbetsförmedlingen och där under tre månader, utifrån sina behov och sin livssituation, gå igenom vilken ytterligare hjälp man behöver för att kanske så småningom komma tillbaka till någon form av arbetsgemenskap.

Jag har mött väldigt många som inte har fått något telefonsamtal eller någon hjälp över huvud taget på många år. Därför är detta för många en chans att komma över till Arbetsförmedlingen. Vi har givit de personer som kommer dit möjlighet att få aktivitetsstöd av a-kassan eller aktivitetsstöd som man får om man är arbetslös.

Anf. 22 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Jag är inte riktigt säker på att socialförsäkringsministern svarade på min fråga. Det jag försöker beskriva är att många människor har fått det väldigt svårt ekonomiskt.

Vi socialdemokrater tycker att det är bättre att satsa på att få fler i jobb, precis som Lars Johansson beskrev, i stället för ökade klyftor. Nu ser vi att människor här i landet blir fattigare och fattigare. Jag förstår inte hur någon regering kan vara nöjd med det.

De personer som jag har träffat och som hör av sig till mig är desperata. De mår dåligt. De mår inte bättre av att hamna i den här svåra ekonomiska situationen.

Jag förstod att Cristina Husmark Pehrsson inte hade något svar, så jag har ingen följdfråga.

Anf. 23 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Det finns personer som inte ska gå över till Arbetsförmedlingen och den introduktionsmöjlighet som man får där. Det är personer som ligger på sjukhus, har daglig vård och behandling eller är psykiskt sjuka och inte kan tillgodogöra sig den vidare satsningen. Det gäller också personer vars hälsotillstånd kan försämrats.

De personerna tillhör undantaget, likaväl som de som är svårt sjuka.

De ska och behöver inte heller gå över till Arbetsförmedlingen. De kan i stället ansöka om att få en fortsatt sjukpenning. Där finns inga tidsgränser. Den informationen ska ha givits av Försäkringskassan. Man ska i god tid ha kunnat få information om huruvida man får förlängd sjukpenning eller inte.

Prot. 2009/10:100

8 april

Frågestund

Upphandlingen av mat i den offentliga sektorn

Anf. 24 ÅKE SANDSTRÖM (c):

Fru talman! Min fråga går till jordbruksministern.

Intresset för svensk mat, särskilt närproducerad, har ökat markant de senaste åren. Det gäller inte bara inom landet; exporten har också ökat. Västerbottenost är ett exempel.

Konsumenterna väger bevisligen in fler faktorer än enbart priset. Det är till exempel miljösynpunkter och lokalkännedom om produktionen.

Kraven på livsmedelsproduktion är stränga i vårt land. Det är bra, men det medför också högre kostnader och ett högre pris på maten. När nu matupphandlingarna sker ute i kommuner och landsting ser man mest bara till priset med hänvisning till gällande upphandlingsregler. Då upphandlas billig mat, ofta importerad, i stället för den närproducerade.

Min fråga till jordbruksministern är: Vilka åtgärder är ministern beredd att vidta för att få en mer gynnsam utveckling när det gäller upphandlingen av den offentliga maten?

Anf. 25 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Låt mig först konstatera att antalet portioner mat som serveras från offentliga kök dagligen uppgår till ungefär tre miljoner. Det är väldigt många måltider som tillagas i offentliga kök.

Råvarorna till denna mat ska köpas upp enligt den lagstiftning som finns. I denna lagstiftning sägs det att man får ställa krav. Det ställs krav när kommuner och landsting upphandlar. Låt mig exemplifiera detta med bilar till hemtjänstens personal. Då handlar det inte bara om att bilen är billig utan också om att den uppfyller vissa krav. Samma sak gäller mat.

För att upplysa om detta har regeringen gett 2 miljoner kronor till Miljöstyrningsrådet så att de kan hjälpa de kommunala upphandlarna och politikerna att ställa de krav som man kan ställa och som jag tycker att man ska ställa på den mat som köps till offentligheten.

Anf. 26 ÅKE SANDSTRÖM (c):

Fru talman! Det är förvisso bra. Men fortfarande måste huvudprincipen vara att man i så fall ska kunna ställa samma krav på den mat som köps in som de krav som man ställer i lokalsamhället i den egna kommunen på att genomföra produktionen.

Min andra fråga är: Har satsningen på matlandet Sverige gett något påtagligt resultat i fråga om ökad aktivitet i primärledet?

Anf. 27 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Vad beträffar krav på mat är svaret ja. Självklart får man ställa krav på de råvaror som man köper in på samma sätt som man ställer krav på den brandbil som man köper till kommunen eller på de bilar

som man köper till hemtjänstens personal. Miljöstyrningsrådet kan alltså hjälpa till att ställa dessa krav eller ge exempel på vilka krav man kan ställa när man gör matupphandlingar.

Vad gäller satsningen på matlandet Sverige kan man konstatera att det är en positiv utveckling i stort sett i alla län vad gäller antalet sysselsatta men också vad gäller antalet nybildade företag som hanterar maten från jorden till bordet.

Investeringar i välfärden

Anf. 28 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Fru talman! Jag tänker fortsätta på den linje som min partikamrat Lars Johansson dragit upp om mindre pengar till kommuner och landsting. Därför vänder jag mig till utbildningsministern eftersom det just i dag är hans ansvar.

Regeringens eget expertorgan Konjunkturinstitutet gjorde så sent som förra veckan en bedömning om att det blir nedskärningar i välfärden om resurser inte tillförs från staten till kommuner och landsting.

Vi socialdemokrater menar, precis som KI, att det behövs ett tillskott riktat inte minst till skola och sjukvård för att man ska undvika stora besparingar redan nästa år. Vi tycker att det är viktigare än skattesänkningar.

De borgerliga partierna har ställt ut skattesänkingslöften om närmare 100 miljarder. Då undrar jag inför nästa mandatperiod: I stället för skattesänkningar som faktiskt inte har gett några jobb skulle man kanske prioritera investeringar och jobb i välfärden. Vad säger utbildningsministern om det?

Anf. 29 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Till att börja med har arbetslinjen gett jobb. De åtgärder som regeringen har vidtagit har gett 100 000–150 000 nya jobb. Sedan har krisen inneburit att andra jobb har försvunnit. Men det betyder att utan regeringens ekonomiska politik hade ännu fler människor varit arbetslösa.

Sedan känner Susanne Eberstein tydligen till Alliansens valmanifest för kommande mandatperiod mer än vad jag gör, vilket är lite märkligt eftersom jag är med och skriver det, och det är inte färdigt. Det finns ännu så länge inga som helst åtaganden från Alliansen när det gäller vare sig skattesänkningar eller någonting annat. Det finns inte från er sida heller. Det ska redovisas så småningom.

Men vi tror att sänkt skatt på arbete leder till mer jobb. Det är inget märkligt med det. Om man höjer skatten på saker försvinner de. Det är därför som riksdagen är överens om att vi ska ha hög skatt på alkohol i Sverige eftersom det då köps mindre alkohol. Vi ska ha hög skatt på bensin eftersom det då används mindre bensin. Har man hög skatt på jobb blir det färre jobb. Det är inte så märkligt. Beskattar man något hårt blir det mindre av den varan.

Den politik som vi för leder till mer jobb och mer skatteintäkter och därmed till pengar till välfärden.

Anf. 30 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Fru talman! Nu är vi inte särskilt överens om det har gett så mycket mer jobb att till exempel jag har fått lägre skatt. Men det kan vi tala om någon annan gång.

Ett löfte som faktiskt redan är gett är att kommunerna inte ska få de pengar som de har fått i år. De ska dras in. Det var 12 miljarder. Det är något som faktiskt är ett löfte. Det har i alla fall finansministern sagt. Jag förstår inte varför kommunerna skulle klara sig med mindre pengar när vi vet att det finns stora hål i kommunernas budgetar redan i år.

Dessutom borde alla ministrar veta att kommuner och landsting behöver planera. Det blir ryckigt om man dagen före valet kommer ut och säger: Nu får kommunerna lite pengar i alla fall.

Är det inte dags att ge kommunerna ordentliga förutsättningar för att klara bland annat skolan, vården och omsorgen?

Anf. 31 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Kommunerna får statsbidrag, i grova drag 70–80 miljarder, varje år. Sedan har man innevarande år och föregående år fått extra pengar på grund av krisen. Det beror på att skatteintäkterna för kommunerna sjunker kraftigt när man får ekonomisk kris. De behöver också betala ut ökade socialbidrag. Då får kommunerna ett extra konjunkturellt bidrag. Men om man permanentar det konjunkturrella bidraget är det inte längre konjunkturellt.

När krisen så småningom upphör och det går uppåt i ekonomin igen får kommunerna egna skatteintäkter igen, och då minskar behovet av detta konjunkturstöd.

Sedan kan vi framöver diskutera om det behövs mer permanent stöd till kommunerna eller inte. Det är en annan fråga. Men det tillfälliga konjunkturstöd som staten har gett till kommunerna ser vi just nu inte samma behov av nästa år därför att konjunkturen vänder. Och det är väl någonting som vi ska vara glada över?

Försäljningen av apoteken

Anf. 32 LENNART AXELSSON (s):

Fru talman! Min fråga går till socialminister Göran Hägglund och handlar om apoteken.

En stor del av våra gemensamma apotek har sålts ut till riskkapitalbolag. Det är bolag som nu för ut svenska folkets skattepengar som vinster till utländska skatteparadis. Detta sker samtidigt som pensionärer straffbeskattas och anställda inom äldreomsorgen tvingas gå hem.

En annan del av apoteksavregleringen är försäljningen av ej receptbelagda mediciner i dagligvaruhandeln. Nu kommer det alarmerande signaler om att dessa mediciner används som vilka lockvaror som helst. Ett exempel är att man har hittat Alvedon som ligger i en hög vid kassan precis framför godispåsarna. Är det dessa effekter som gjorde att socialministern var så ivrig med att sälja ut vårt tidigare väl fungerande apotekssystem?

Anf. 33 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Fru talman! Lennart Axelsson tar upp en uppsjö av frågor som mynnar ut i frågan om det är bra med monopol på apoteksområdet eller inte.

Jag tror att Lennart Axelsson är varse regeringens och min uppfattning om monopol på detta område. Vi har tyckt att det är angeläget att det kommer in nya aktörer på detta område i syfte att åstadkomma en bättre tillgänglighet.

Distributionen av läkemedel ska ske på ett säkert och kontrollerat sätt, men tillgängligheten behöver öka. Det kommer till nytta för småbarnsfamiljerna där den lilla killen eller tjejen blir täppt i näsan på lördagskvällen. Tidigare har de inte kunnat få tag i de läkemedel som kan underlätta för familjens sömn. Det underlättar för den som får ont i huvudet på en lördag eftermiddag och som inte behöver vänta till måndag morgon innan man kan gå till apoteket för att få tag i läkemedel. Tillgänglighet till läkemedel under säkra former är av stor betydelse och uppskattas av många.

Anf. 34 LENNART AXELSSON (s):

Fru talman! Nu fick jag egentligen inte svar på någon av mina frågor. Jag ställer dem igen. Är det ett problem som socialministern ser det att svenska folkets skattepengar går till vinster i skatteparadis utomlands i stället för att användas till exempelvis fler anställda i äldreomsorgen?

Den andra delen som socialministern svarade på men som jag inte frågade om och som vi egentligen är överens om är att det är bra att vi har sett till att icke receptbelagda mediciner kan säljas i dagligvaruhandeln. Men det måste vara noga reglerat. Där tror jag att vi är överens.

Men är det ett problem att man använder våra gemensamma resurser på det sätt som nu sker på grund av att ni har avreglerat systemet?

Anf. 35 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Fru talman! Om Lennart Axelsson ställer rediga frågor ska han också få rediga svar.

En fråga gällde om det är ett problem att apotek har köpts av företag som är stationerade utomlands. Jag ser inte det som ett stort bekymmer. Här har det varit ett auktionsförfarande, och de olika aktörer som har velat köpa har prövats noggrant. De har befunnits vara stabila ägare som har kunnat köpa.

Själva idén är att öka tillgängligheten. Idén är inte att vi ska slarva när det gäller distributionen av läkemedel. Tvärtom ska den ske i säkra och kontrollerade former.

Lennart Axelsson får det att låta som om det är ett problem att man har sålt, när pengarna i stället hade kunnat gå till äldreomsorgen. Det får han gärna förklara ytterligare. Jag vet att han inte har någon replik kvar, men det hänger inte ihop.

Att vi får en bättre tillgång på läkemedel innebär att människor inte behöver vara täppta i näsan eller ha ont i huvudet i onödan. Det underlättar många människors tillvaro.

Anf. 36 ISABELLA JERNBECK (m):

Fru talman! Min fråga gäller energiförsörjning och går till utbildningsminister Jan Björklund. Den gångna vintern har varit en av de kallaste sedan mitten av 80-talet. Efterfrågan på energi har varit väldigt hög från industrier och hushåll. Samtidigt har flera kärnkraftverk inte utnyttjats fullt ut, och elpriserna har gått rakt upp.

Det är tydligt att det finns ett behov av en sammanhållen och långsiktig energiförsörjningspolitik. Jag undrar hur alliansregeringen kommer att se till att vi får en god elförsörjning i framtiden.

Anf. 37 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Tack för frågan! Energipolitik och energiförsörjning är verkligen långsiktiga saker. När man bestämmer sig för att bygga nya kraftverk tar det många år innan de är klara. Vi har haft en för liten elproduktionskapacitet den här vintern. Det har, precis som frågeställaren säger, bland annat berott på att några av våra kärnkraftsreaktorer har stått avställda för renovering.

Det i sin tur beror på att de reaktorer vi har är 40 år gamla. De byggdes samtidigt som Volvo Amazon fortfarande producerades. Har man en Volvo Amazon behöver den renoveras rätt ofta, och det behöver ske med de här kraftverken också.

Därför är det regeringens politik att vi ska tillåta nya kärnkraftsreaktorer att uppföras som ersättning för de gamla. Samtidigt bygger vi nu ut förnybara energikällor i en takt som aldrig förr i Sverige.

Detta är inget hokus pokus, utan det krävs fler kraftverk av olika slag, både kärnkraftverk och kraftverk som ger förnybar el. Då uppstår inte dessa brister när det blir sådana efterfrågetoppar som det blev under den smällkalla vintern.

Anf. 38 ISABELLA JERNBECK (m):

Fru talman! Den vanligaste frågan som jag har fått i vinter är just varför sex av tio kärnkraftverk har stått stilla när vi har behövt dem som allra mest. Därför undrar jag om utbildningsministern kan försäkra att han kommer att arbeta för att det inte sker nästa vinter igen.

Anf. 39 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Ja, och framför allt får energiministrar och andra ta huvudansvaret. Ett par av kärnkraftsreaktorerna har stått avställda under rätt många månader. De genomgår nu en totalrenovering. Under den tiden råkar det inträffa en vinter – det är ofrånkomligt – men ingen visste i förväg att den skulle vara kallast i mannaminne. Detta är en effekt av att de är så gamla. Det är ytterligare ett par reaktorer som nu står på tur att renoveras.

Jag kan inte garantera någonting, men vi kan garantera att vi för en politik som bäddar för en så trygg elförsörjning som möjligt. Däri ingår en massiv utbyggnad av förnybar energi och att vi nu också tillåter att det byggs nya kärnkraftsreaktorer om riksdagen har godheten att rösta igenom det förslaget om någon månad.

Frågestund

Anf. 40 TINA ACKETOFT (fp):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Ohlsson. Som liberaler delar vi båda passionen för ett gemensamt Europa. Trots alla de problem som Europa och världen går igen, eller kanske just på grund av dem, ser vi att det är ökat samarbete snarare än minskat samarbete som är lösningen på de problem vi har.

Även om jag är omåttligt förtjust i EU vet jag att även solen kan ha fläckar. Ett gott Europa borde vara ett jämställt Europa. Där finns det mycket att arbeta med. Delaktighet i arbetslivet är väl en av de grundpelare som utgör delad makt, vilket vi har sett i Sverige.

Andra frågor som är av vikt för jämställdheten, till exempel hälsa, trygghet och rätten till sin egen kropp är också sorgebarn i många av EU:s länder. Sverige är på många sätt ett föregångsland, och vi har kanske ett större ansvar än något annat land att föra vidare de här frågorna.

Jag skulle vilja fråga: Hur ser ministern på Sveriges roll i detta arbete? Vad avser ministern att göra för att tydliggöra de här frågorna i Europa?

Anf. 41 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (fp):

Fru talman! Jag instämmer i det Tina Acketoft säger om att det råder stora feministiska brister på många håll i Europa. Vi vet att abort är förbjudet i länder som exempelvis Polen, Irland och Malta. Vi vet att sambeskattnings förekommer i många länder, vilket gör att det inte lönar sig för kvinnor att yrkesarbeta över huvud taget. I ett land som Malta yrkesarbetar bara 40 procent av kvinnorna.

För två veckor sedan antog EU fem nya mål för sysselsättningspolitiken i EU 2020. Ett av de mål som kom fram tack vare att Sverige jobbate oerhört hårt, både jag själv som EU-minister och finansminister Anders Borg och också statsminister Reinfeldt, var att sysselsättningsgraden ska vara densamma för kvinnor och män i Europa, det vill säga minst 75 procent. Det har varit oerhört viktigt att se att man kan ha ett konkret och tydligt mål på den fronten.

Undersökningar visar att skulle män och kvinnor i Europa arbeta lika mycket skulle det kunna öka tillväxten med uppemot 30 procent. Detta är en stor utmaning för att Europa ska vara konkurrenskraftigt i framtiden.

Anf. 42 TINA ACKETOFT (fp):

Fru talman! I mina öron låter det som ett stort steg i rätt riktning. Jag tackar för det arbetet. Det är tyvärr inte bara på jämställdhetsområdet som det finns skrämmande brister i vissa länder i EU. Efter hand som nationalistiska partier tar större del i debatten kommer en ganska skrämmande och unken mans- och kvinnoosyn fram i många länder.

Också normen för hur vi ska se ut går tillbaka. Det handlar till exempel om homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rätt i samhället. Flera av EU:s länder brister redan i sina åtaganden att motverka diskriminering av hbt-personer. Min fråga är precis densamma: Hur ser ministern på Sveriges roll i detta arbete? Vad avser ministern att göra för att

Anf. 43 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (fp):

Fru talman! Jag instämmer i det Tina Acketoft säger om att många partier med en mörk grund växer fram i Europa. Många partier flirtar ogenerat med antisemitism och homofobi, med rasism och kvinnohat i sina valkampanjer nu under våren. Här måste Sverige vara en glasklar och tydlig röst för mänskliga rättigheter för alla.

En fråga som rör homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter gäller ett av våra grannländer, Litauen. Där har man nu fört fram en lag som handlar om skydd av minderåriga. Den innebär censur och en förtäckt kritik mot homosexuellas lika och fria rättigheter.

Jag kommer att inviga Baltic Pride den 7 och 8 maj och vara där på plats för att stödja de homosexuella, bisexuella och transpersoner som demonstrerar för sina klara mänskliga rättigheter. I samtal med presidenten, utrikesministern, justitieministern och EU-ministern i Litauen har jag också framfört Sveriges kritik, vilken delas av hela EU.

Utbetalning av gårdsstöd

Anf. 44 KRISTER ÖRNFJÄDER (s):

Fru talman! Jag har en fråga till jordbruksminister Eskil Erlandsson. Om två dagar har vi ett gemensamt jubileum. Då är det fyra månader sedan jag ställde en fråga om utbetalning av miljöersättningar och gårdsstöd. Jag fick ett, som jag tyckte, förhållandevis positivt svar på den frågan. Men tyvärr hade jag anledning att åter ställa frågan i februari månad. Jag fick återigen ett positivt svar.

Nu hörde jag att jordbruksministern var i Kalmar län i går. Han var ute på jordbruk som har det problemet att man inte har fått sina stöd. Då är jag naturligtvis intresserad av att få reda på om jordbruksministern har kommit något ytterligare steg framåt så att man kan få reda på när de här stöden kommer att vara utbetalda till jordbrukarna i Kalmar län.

Anf. 45 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Låt mig konstatera att vi ligger väl i fas med utbetalningarna i landet som helhet. Det finns något undantag. Ett sådant undantag är Kalmar län, och det bekymrar mig. Jag har inte de exakta procentsiffrorna i huvudet just nu, men i storleksordningen 97 procent är utbetalt i landet som helhet och mellan 70 och 80 procent i Kalmar län. Jag kan inte svara på vad den skillnaden beror på. Det är länsstyrelsen i respektive län som har ansvar för att se till att de ansökningar som kommer in behandlas på det sätt som ansökningar ska behandlas och att pengarna kommer de brukare till del som ska ha dem.

Anf. 46 KRISTER ÖRNFJÄDER (s):

Fru talman! I den tidigare diskussionen, för det kan man väl säga även om det har varit mest pappersledes, har jag fått svaret att man ska göra en utvärdering av det här systemet för att se hur det ska fungera. Det är gott och väl, men det finns ett problem. Vi har ett visst antal jordbru-

kare i Kalmar län som är beroende av den här ekonomiska ersättningen. De har alltså kalkylerat med den när de ska driva sitt företag.

För dem är det ingen tröst att jag eller jordbruksministern säger till dem att det här kommer att utvärderas. Vad de är i behov av är snabba utbetalningar som ska vara snabba i bemärkelsen att de vill ha dem snart, för nu har de väntat på dem i tre fyra månader.

Kan inte ministern ge mig ett sådant svar i stället? Kan han inte säga: Det här ska vi fixa. Nu är det dåligt i Kalmar län, och vi ska sätta in extraresurser så att det här blir gjort just i Kalmar län.

Anf. 47 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Det är en myndighetsuppgift – i detta fall Länsstyrelsen i Kalmar län – att behandla de ansökningar som finns. Krister Örnfjäder vet att jag som statsråd inte kan ge mig in i myndighetsutövning.

För framtiden har vi nu beslutat oss för att fullfölja den så kallade blockinventeringen, det vill säga inventeringen av alla de åkrar och betesmarker som finns i vårt land så att utbetalningarna ska kunna ske snabbt, enkelt och effektivt till en kommande utbetalningssäsong. Jordbruksverket har satt upp målet, och regeringen har i budget anslagit pengar så att det är möjligt att utbetala pengarna den 1 december innevarande år. Bättring kommer alltså.

Informationen inför val till gymnasiet 2011

Anf. 48 MATS PERTOFT (mp):

Fru talman! Min fråga går till utbildningsminister Jan Björklund och handlar om hur man kan säkerställa informationen till föräldrar och elever inför gymnasievalet hösten 2011.

I samband med den nya gymnasielagen och gymnasieskolan finns i stället för de specialutformade programmen nu ett antal lokala varianter som både för fristående och kommunala skolor ska få sitt godkännande från Skolverket.

Både fristående och kommunala skolor har åtskilliga gånger uppvaktat Skolverket i denna fråga – Skolverket hanterar tillståndsgivningen – och påpekat att de måste ha besked om sina tillstånd i god tid innan man har gymnasieämnessor och information för elever och föräldrar i oktober 2010. Men Skolverket säger att de absolut tidigast kan ge besked den 31 oktober.

Min fråga är: Hur kan utbildningsministern säkerställa att denna information når föräldrar och elever i god tid? Det var ett tag sedan vi tog beslutet i riksdagen.

Anf. 49 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Tack för frågan, Mats Pertoft!

Jodå, vi har särskilt uppmärksammat denna fråga. Den har också påtalats av både Kommunförbundet och Friskolornas riksförbund. Omläggningen av gymnasieskolan, vilken riksdagen har beslutat om nu, ska ske så att de elever som nu går i årskurs 8 ska börja i den nya gymnasieskolan i augusti 2011. Precis som Mats Pertoft säger behöver eleverna när de ska söka ha information om hur den nya skolan är upplagd.

Vår bedömning är att det kommer att fungera. Vilka program som ska finnas är bestämt. Inriktningarna har nyligen beslutats av regeringen, och nu jobbar Skolverket mer i detalj med hur de ska utformas. De som vill ha egna varianter, särskilda varianter som det heter, får skicka in ansökningar. Det blir en tajt tidsplan. Besluten fattas efter sommaren, men de tidsgränser som Skolverket har fått att fatta beslut inom är satta så att det kommer att fungera i god tid innan eleverna ska lämna in sina önskemål och val.

Anf. 50 MATS PERTOFT (mp):

Fru talman! Jag måste påpeka för utbildningsministern att Skolverket säger att de kan lämna besked tidigast den 31 oktober och kanske så sent som den 30 november 2010. Det är för sent för skolorna att trycka material och få ut information till elever. På grund av att regeringen har så våldsamt bråttom med sina reformer blir det en hel årskull elever som inte får vederbörlig information om gymnasievalet. Det är ganska allvarligt.

Anf. 51 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Mats Pertoft överdriver våldsamt. I princip allt kommer att vara klart redan före sommaren. Sedan finns det några få särskilda varianter som skolor kommer att vilja ansöka om och där beskeden kommer att vara klara efter sommaren. Det är möjligt att det finns någon broschyr för någon liten variant någonstans som inte kommer att vara färdigtryckt när gymnasieämbetsnämnderna ska äga rum, men i mycket god tid innan eleverna ska göra sina val kommer allt att vara klart. Det är ju först på andra sidan årsskiftet som de flesta kommuner ställer krav på att valen ska vara gjorda. Så det kommer att vara klart i mycket god tid.

När man gör stora reformer kan det ibland bli flaskhalsar, och detta är en sådan. Därför har vi skruvat åt muttrarna så mycket som det går för Skolverket för att snabba upp alla processer som är möjliga att snabba upp.

Vår bedömning är att om de tidsgränser som nu är satta hålls – och det har Skolverket sagt är möjligt – kommer alla att få besked i rätt tid, och för de allra flesta är det inget problem, för de får besked redan före sommaren.

Förutsättningarna för arbete och boende på landsbygden

Anf. 52 ANDERS ANDERSSON (kd):

Fru talman! Min fråga är till jordbruksminister Eskil Erlandsson.

Jag har lagt märke till att jordbruksministern reser runt i landet på en landsbygdsturné där du försöker att skapa en positiv debatt kring landsbygdens möjligheter. Det välkomnar jag och gläds åt.

Jag som bor i Kalmar län noterade att du i början av veckan också var på besök i vårt hemlän. Det finns en tendens som jag ser i vårt län liksom i övriga landet att antalet fast boende på landsbygd och småorter minskar. Detta är en utveckling som vi behöver ändra på. Det är därför som jag tror att det är angeläget att hitta de positiva förutsättningarna.

När man lyssnar på vad människor efterfrågar är det inte minst möjlighet till vardaglig service. Livsmedelsbutiker och bensinmackar är det som vanligt folk efterfrågar.

Mot bakgrund av de här landsbygdsfrågorna vill jag fråga jordbruksministern: Hur anser jordbruksministern att förutsättningarna är för boende och arbete på landsbygden?

Anf. 53 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Förutsättningarna är utomordentligt goda, skulle jag vilja säga. I matlandsprojektet har vi som mål att skapa 10 000 nya jobb som har med mat att göra. Det är absolut ingen omöjlighet. Jag ser redan, som jag sade i tidigare frågesvar, positiva tecken när jag studerar de siffror som finns i stort sett i alla län, inte minst i Kalmar län.

Jobb är ju en förutsättning för att människor ska vilja bosätta sig någonstans. En annan sak, som frågeställaren tar upp, är offentlig såväl som kommersiell service. Det förutsätter, vad beträffar den offentliga sidan, att folk har jobb så att de betalar skatt och kan se till att den offentliga service finns som man vill ha i form av bra vård, omsorg och skola och så vidare, men också den kommersiella servicen ska finnas.

När det gäller den senare delen kan jag meddela att regeringen har lagt på en peng för att understödja den kommersiella servicen i form av bensinmackar, lanthandlar och liknande saker som man behöver för att leva ett bra liv i alla delar av Sverige.

Anf. 54 ANDERS ANDERSSON (kd):

Fru talman! Tack för svaret, jordbruksministern! Jag gläds åt de aktiviteter som pågår när det gäller matlandsprojektet. Men för landsbygdens folk tror jag att trafikutskottets besked och initiativ härförleden som handlade om att man är beredd att ha en konsekvensanalys av pumplagen – en lag som vi ärvde av den förra regeringen och som är något som har upprört många då kanske så mycket som 500 mackar har försvunnit – är något som man förväntar sig åtgärder kring.

Jag undrar: Vilka åtgärder ser regeringen och jordbruksministern som angelägna för att göra det mer attraktivt att leva och bo på landsbygden? Initiativ har tagits, men vilka ytterligare initiativ kan jordbruksministern se som angelägna?

Anf. 55 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Förutom det som jag redan har nämnt i form jobb och kommersiell såväl som offentlig service skulle jag vilja tillägga som en kommentar och ett svar att bra infrastruktur, att det finns vettiga vägar, är viktigt. Att det finns möjligheter att kommunicera elektroniskt på ett bra sätt i form av bredband, bra mobiltelefon täckning och liknande är en annan förutsättning för att verksamheter ska utvecklas men också för att människor ska vilja bo i alla delar av vårt land.

Anf. 56 PETER HULTQVIST (s):

Fru talman! Jag riktar mig till Jan Björklund. Jag vill fortsätta den diskussion som Lars Gustafsson och Susanne Eberstein tidigare tog tag i när det gäller kommunernas ekonomi.

Det är 12 miljarder i minskade statsbidrag 2011. Det motsvarar 35 000 jobb om man räknar om det. Samtidigt ser vi att Konjunkturinstitutet menar att för att leva upp till balanskravet krävs det ett tillskott på 13 ½ miljard till kommunerna och till landstingen. Det är alltså mer än vad regeringen hittills har planerat. I det här läget drar man in de pengarna.

Min enkla fundering i sammanhanget är: När det här är så nära kopplat till antalet arbetstillfällen och vi är inne i en sysselsättningskris, varför vidtar man denna åtgärd som kommer att bidra till en ökad arbetslöshet? Anser regeringen dessutom att Konjunkturinstitutet har fel i sin bedömning?

Anf. 57 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Konjunkturinstitutets bedömningar, Finansdepartementets bedömningar, Finanspolitiska rådets bedömningar, alla bankers bedömningar – alla gör bedömningar och de grundar sig på det faktamaterial man har. Man matar in det och får ut vissa prognoser.

Den viktigaste enskilda prognosen i detta sammanhang är hur mycket skatteintäkter kommunerna får in nästa år. Det är bara prognoser, för ingen vet. Det kommer nya prognoser hela tiden. Om det skulle vara så, vilket också finansministern sade häromdagen, att det i höst när vi ska lägga fram den skarpa budgeten för 2011 ser mycket sämre ut än vi nu tror finns det möjlighet att då ge andra besked.

Den bedömning vi nu gör är att utvecklingen i ekonomin går framåt med stor kraft. Skatteintäkterna för kommunerna kommer att öka nästa år, och för varje ny prognos som kommer skrivs intäkterna upp. Vi kan inte stirra oss blinda på hur det var i februari i år, utan vi måste göra en bedömning av hur det blir nästa år.

De 12 miljarder som Hultqvist hänvisar till är tillfälliga pengar som ersätter ett bortfall av skatteintäkter. De är inte tänkta att vara permanenta när kommunerna får egna skatteintäkter.

Anf. 58 PETER HULTQVIST (s):

Fru talman! Läget är det att regeringen tillförde 17 miljarder, som nu tas bort. Sedan tillförs 5 miljarder. Det fattas alltså 12 miljarder. Det är försämringen, och där finns de 35 000 jobben som nu är hotade.

Konjunkturinstitutet säger ordagrant att skatteintäkterna utvecklas svagt samtidigt som kostnadstrycket ökar, och pekar på ökad arbetslöshet och restriktiva regler i sjukförsäkringen som orsaken. Det är alltså regeringens politik man kritiserar indirekt.

Jag vill ha svar på frågan; Björklund var svävande i sitt inlägg. Anser regeringen att Konjunkturinstitutet har fel, och varför vidtar man åtgärder som riskerar att leda till ökad arbetslöshet?

Frågestund

Prot. 2009/10:100
8 april

Anf. 59 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Jag svarade på frågorna redan i mitt första inlägg. Alla prognoser är riktiga utifrån de förutsättningar som finns vid de tillfällen då de görs. Poängen är att det hela tiden, i takt med att ekonomin utvecklas, kommer nya prognoser.

Kommunerna får 70–80 miljarder i statsbidrag varje år; det varierar lite grann uppåt och nedåt, men ungefär så mycket får de varje år av staten. Sedan har de egna intäkter som är mycket större än så. Statsbidragen är ju en mindre del av kommunernas intäkter.

Vi visste att kommunerna på grund av ökad arbetslöshet i år får mindre skatteintäkter och ökade socialbidragsutgifter. Detsamma gällde förra året. Därför ger vi ett tillfälligt extraförstärkt bidrag på, precis som Hultqvist sade, 12 miljarder innevarande år. Det är alltså ett extra bidrag.

Vi sade redan då att när vi ska göra budget för 2011 spelar det ingen roll vilka prognoser som finns, för Peter Hultqvist och andra kommer ändå att säga att de tillfälliga pengarna ska bli permanenta. Pengarna är emellertid tillfälliga eftersom kommunernas egna skatteintäkter stiger kommande år. Om de inte gör det kan vi återkomma.

Psykiatrin

Anf. 60 FINN BENGTSSON (m):

Fru talman! Under Göran Hägglunds tid som socialminister har historiskt stora ekonomiska satsningar gjorts, och görs, för att förbättra en eftersatt svensk psykiatri. Men allt handlar inte om pengar när det gäller att förbättra kvaliteten i vården. Alliansregeringen har gjort en gedigen utredning om psykiatrin vilket överförts i praktisk handling. Många beslut för att reformera svensk psykiatri har fattats av riksdagen; det har krävts ny lagstiftning för att göra ändringar.

Min fråga till socialministern är om inte även 4 kap. 2 § lagen om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område, populärt kallad kvacksalverilagen, måste ses över med syfte att alla patienter med psykisk sjukdom ska garanteras sakkunnig och omsorgsfull vård i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet och förekommande geschäft inom detta område stävjas.

Anf. 61 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Fru talman! Tack, Finn Bengtsson, för frågan! Det här är ett område som under en lång följd av år varit starkt eftersatt. Tyvärr diskuterar vi just i dagarna effekterna av något som kan vara ett resultat av bristande psykiatrisk vård, nämligen ett mord i Växjö.

Frågan poppar upp med jämna mellanrum, och vi måste säga att svensk psykiatri, av många olika skäl, inte fungerar så bra som den borde. Den har varit eftersatt under lång tid, och precis som Finn Bengtsson säger försöker vi ta tillbaka mycket av det som blivit eftersatt. Det gör vi genom att förstärka kunskandet, satsa mer på utbildning, ge extra insatser för att korta väntetiderna i vården och så vidare. Säkert behöver även en del av lagstiftningen ses över.

På psykiatrins område gäller inte vetenskap och beprövad erfarenhet i alla delar, såsom vi anser att det ska vara inom vården som helhet. Det gäller i huvudsak beträffande den somatiska vården, men det måste förstås också gälla på psykiatrins område.

Prot. 2009/10:100
8 april

Frågestund

Anf. 62 FINN BENGTSSON (m):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Jag uppskattar mycket de åtgärder som vidtas. Problemet är av den naturen att svensk psykiatri under de senaste hundra åren gått, säger facket, från tortyr till fungerande terapi. Vi har mycket välfungerande terapiformer.

Samtidigt finns det en gråzon där man, för att undvika legitimationskravet, kallar sig certifierad, auktoriserad eller licensierad. Det är svårt för kundkretsen psykiskt sjuka att förstå skillnaden mellan en legitimation som är underställd Socialstyrelsens tillsyn och de som så att säga seglar under falsk flagg, där Socialstyrelsen inte har kontrollen och kan garantera den vetenskapliga och beprövade erfarenheten, som är så viktig just inom psykiatrin.

Frågan är alltså om inte lagen om yrkesverksamhet inom hälso- och sjukvårdens område just när det gäller kvacksalveri bör ses över för att inkludera även psykiatrin.

Anf. 63 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Fru talman! Det är förstås som Finn Bengtsson säger att vi som patienter, medborgare, på område efter område befinner oss i ett underläge gentemot professionen. Det gäller naturligtvis inte i mindre utsträckning folk som är psykiskt sjuka eller har drabbats av psykisk ohälsa. Där är man i ett mycket utsatt läge. Därför är det oerhört viktigt att det finns ett tydligt regelverk och säkerhet om vilken hjälp man får och av vem samt att den personen har tillräcklig kunskap och kompetens för att kunna utföra det som han eller hon säger sig vilja utföra.

Jag ska i dag inte säga exakt vad vi ska göra, men jag tycker att den fråga Finn Bengtsson tar upp är värd att tas på allvar, och jag är beredd att se över möjligheterna att titta på lagstiftningen så att vi får en lagstiftning som svarar upp mot de krav som vi som medborgare har rätt att ställa. Inte minst gäller det dem som drabbas av psykisk ohälsa.

Långtidssjukskrivna kvinnors situation

Anf. 64 HILLEVI ENGSTRÖM (m):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till socialförsäkringsministern.

Sverige är ett ganska jämställt land, men fortfarande finns avsevärda problem. Kvinnor äger mindre, bestämmer mindre och tjänar mindre. Ett stort bekymmer är att kvinnor fortfarande är sjukskrivna i mycket större utsträckning än män. Jag vet att det under de senaste åren har vidtagits åtgärder i form av rehabilitering.

Hur har det gått? Vilka är effekterna? Inte minst undrar jag vilka effekterna blivit för kvinnor som länge varit borta från arbetsmarknaden.

Anf. 65 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Det vi snabbt kunde konstatera 2006, när vi tittade på dessa frågor, var att över 60 procent av de sjukskrivna eller förtidspensionerade var kvinnor, många gånger just för att de inte fick den hjälp och det stöd de behövde. Det behövdes kraftfulla satsningar på rehabilitering, och därför införde vi en rehabiliteringsgaranti.

Vi stöder sjukvårdshuvudmännen med medicinsk rehabilitering. 1,6 miljarder kronor satsades. En stor del av satsningen gjordes på de diagnosgrupper som omfattar gruppen sjukskrivna kvinnor, nämligen de som har ont i kroppen och även ont i själen. De har bland annat erbjudits kognitiv beteendeterapi.

Nu ser vi att landstingen, sjukvårdshuvudmännen, har använt dessa pengar fullt ut. Några har varit bättre, andra sämre, men pengarna har gått åt. Vi kan se att ungefär 74 procent av insatserna gått till just kvinnor. Det har alltså varit en stor framgång.

Anf. 66 HILLEVI ENGSTRÖM (m):

Fru talman! Att 74 procent gått till kvinnorna är mycket positivt. Jag undrar dock vad som hänt med dem som omförsäkrats, de som efter årsskiftet lämnade sjukförsäkringen och kom till Arbetsförmedlingen. Vad kan vi se för effekter när det nu har gått ett kvartal? Vad tror ministern kommer att ske? Finns det möjligheter för fler kvinnor att kunna försörja sig själva och få en värdig pension att leva på i stället för att gå sjukskrivna år ut och år in? Det är ett stort misslyckande för samhället.

Många av dessa kvinnor har jobbat inom den offentliga sektorn, inom vården, där det faktiskt är vi politiker som bestämmer. Där skulle man önska mycket mer av arbetsgivaransvar och annat. Vad har hänt efter årsskiftet? Finns det någon positiv trend för kvinnor att se fram emot?

Anf. 67 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Det handlar om att satsa på många olika områden. Därför satsar vi på bland annat företagshälsovård och diskuterar vikten inte bara av förebyggande hälsoaspekter utan också av arbetsorganisation, inflytande och delaktighet, som speciellt i de stora företagen och inom den offentliga sektorn inte är väl utvecklade. Ett sådant förebyggande arbete betyder mycket för trivseln och hälsan.

Jag kommer från Skåne. Sydsvenska Dagbladet publicerade häromdagen en rapport som visar att den absoluta merparten av dem som nu kommer över från sjukförsäkringen till Arbetsförmedlingen får hjälp och stöd att komma tillbaka genom olika insatser hos Arbetsförmedlingen, som arbetsträning, utbildning och fortsatt rehabilitering. Det är väldigt bra resultat.

Nu vet jag inte om detta kommer att visa sig vara likadant i hela landet, men jag tycker att det är glädjande att se att väldigt många nu får en andra chans i stället för att vara bortglömda i långa sjukskrivningar där ingenting händer, där man precis som Hillevi Engström säger får 64 procent i ersättning och blir uppsagd.

Resurserna till skolan

Anf. 68 MIKAEL DAMBERG (s):

Fru talman! Jag har en fråga till statsrådet Björklund.

I dag presenterades en ny rapport om utvecklingen i grundskolorna i Stockholms kommun. Tyvärr är det ganska tydligt att utvecklingen går åt fel håll. En lägre andel elever klarar gymnasiebehörighet, resultaten

sjunker i 41 grundskolor och lärartätheten fortsätter att sjunka. Rektorerna säger att det beror på att budgetutrymmet är så skarpt och svagt.

Jag beskriver den här bakgrunden med tanke på Anders Borgs uttalande häromdagen om att dra in 12 miljarder från kommunsektorn i det här läget. Hur ser statsrådet på att det tidigare sades från regeringen att man skulle värna välfärdens kärna men att man nu gör kraftiga indragningar på just kommunsektorn i ett läge där väldigt många kommuner säger upp lärare runt om i Sverige?

Anf. 69 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! En sak är i alla fall klar: Sjunkande resultat i svensk skola kan inte bero på att statsbidragen dras in nästa år. Sjunkande resultat i svensk skola har vi haft under 20 års tid, och det beror på en felaktig utbildningspolitik som har förts under mycket lång tid i Sverige och som frågeställarens eget parti bär huvudansvaret för.

Det är därför vi nu lägger om den svenska utbildningspolitiken. Stockholms kommun är inget undantag. Jag har själv varit skolansvarig där. Man kan på kommunal nivå göra vissa extrainsatser, men i grunden handlar det om den nationella utbildningspolitiken: Hur attraktivt är läraryrket i Sverige, vad har vi för ordningssituation i skolorna, har vi betyg eller inte? Den typen av frågor avgör i längden resultaten i svenskt utbildningsväsen.

Resultaten sjunker i det svenska utbildningsväsendet och fortsätter att sjunka. De sjunker under den här regeringens tid och kommer att fortsätta att sjunka under kommande år också, även om jag är kvar, därför att det tar så lång tid att vända utvecklingen. Men de reformer vi nu gör på utbildningsområdet kommer att vända utvecklingen, bara de får fullföljas och vi inte byter tillbaka till en regering som vill föra den gamla utbildningspolitiken, för då fortsätter problemen.

Anf. 70 MIKAEL DAMBERG (s):

Fru talman! Jag hoppas att vi delar bilden att det är allvarligt att resultaten sjunker i svenska skolor och att det inger oro att så många kommuner i dag fortsätter att säga upp lärare runt om i Sverige.

Jag tog exempel från Stockholm, eftersom lärartätheten har sjunkit fyra år i rad i Stockholms stad. Det påverkar naturligtvis det stöd och den hjälp man kan ge till de elever som inte klarar skolan i dag.

Men statsrådet har inga problem med detta utan säger att resultaten kommer att fortsätta att sjunka med regeringens politik. Det är möjligt att det är ett tidigt vallöfte statsrådet ger här.

Det besked Anders Borg har gett om att dra in 12 miljarder kronor från kommunsektorn nästa år kommer inte att underlätta för skolorna att ge stöd och hjälp till de elever som behöver hjälp för att klara betygen och nå så långt de bara kan i kunskapsresan.

Det var ett intressant besked statsrådet gav.

Anf. 71 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! De ekonomiska resurserna har naturligtvis betydelse för skolan. Men man ska ha klart för sig att Sverige är ett av de länder i den industrialiserade världen som satsar mest resurser på sitt skolväsen – kanske inte det som satsar allra mest, men ett av dem som satsar mest.

Ändå sjunker resultaten. Det har de gjort under 20 års tid. Det betyder att mer pengar inte är svaret på allting. När Socialdemokraterna styrde satade man Perssonpengar och Wernerssonpengar, men resultaten bara fortsatte att sjunka.

Pengar är inte det enda svaret. Det har också att göra med vilken utbildningspolitik som förs. Det är detta som är grunden till att vi lägger om den svenska utbildningspolitiken. Vi måste lyfta resultaten.

De konjunkturstöd som kommunerna har fått för 2009 och 2010 har hela tiden varit tillfälliga. Att vi har gett de extrastöden till kommunerna ekonomiskt har berott på att kommunerna under dessa krisår har fått minskade egna skatteintäkter och ökade socialbidragskostnader. Det har aldrig någonsin varit tanken att tillfälliga krisstöd ska bli permanenta.

Valet i Etiopien

Anf. 72 CARINA HÄGG (s):

Fru talman! EU-ordförandeskapet var en förlorad möjlighet att forma en samlad politik för Afrikas horn. Jag skulle kunna ta upp Sudan, där det är val i helgen, eller den tysta diplomati som det inte ens hörs någonting om i Eritrea. Men jag ska ta upp ett annat land, Etiopien, och ställer min fråga till EU-ministern.

EU har beslutat om en valobservationsstyrka. Det är val i maj. Det är svårt att se någon ljusning när det gäller fria och rättvisa val, men EU sänder en styrka på 150 observatörer till detta väldiga land. Samtidigt finns politiska fångar, inte minst oppositionsledaren Birtukan Mideksa, som är fängslad på livstid. Jag har inte kunnat utröna att EU ställt några villkor när det gäller politiska fångar inklusive oppositionsledarens frisläppande före valet i samband med dialogen mellan EU och den etiopiska regimen.

Det är väldigt viktigt att få ett klarläggande innan de svenska observatörer som ska ingå reser i väg.

Anf. 73 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (fp):

Fru talman! Detta är en fråga som egentligen borde riktas till utrikesminister Carl Bildt i och med att det är han som är huvudansvarig för detta.

Jag har liksom Carina Hägg följt frågan om bristande demokrati i Etiopien under väldigt många års tid. Jag hyser också en stor oro över att valen under våren blir odemokratiska, att det fortsatt kommer att ske brott mot mänskliga fri- och rättigheter och att vi kommer att fortsätta att få se fängslade oppositionella.

Vi vet att valen som ägde rum den 21 maj 2005 var oerhört problematiska. Oppositionen krossades nästan helt. Sedan dess har det varit oerhört svåra umbäranden för oberoende journalister, opposition och andra som inte tycker som Meles Zenawis regering.

Ett fall som jag och många i denna kammare och regeringen ömmar för är förstås den kvinnliga fängslade politikern Birtukan Mideksa, som jag också vet att Carina Hägg har engagerat sig för mycket starkt och seriöst. Det har förstås förts fram kritik mot att hon sitter i fängelse, och det är något som kommer att fortsätta att göras.

Anf. 74 CARINA HÄGG (s):

Fru talman! Det är självklart en fråga som delas mellan flera olika ministrar, eftersom det är så många samhällsområden inkluderade i denna frågeställning och den problematik vi ser i Etiopien.

Risken är uppenbar att Sveriges regering, inklusive EU-ministern, legitimerar ett val som inte kommer att vara rättvisare och friare än det som skett tidigare. Då har vi ytterligare försvårat situationen och även svikit oppositionen och stora delar av den etiopiska befolkningen.

Det är nödvändigt att vi ställer tydliga krav på frisläppande av Birtukan Mideksa, den kvinnliga oppositionsledaren. Hon är också ett fall som bland annat Amnesty pekar på. Att bortse från detta i samband med ett val där Sverige deltar med observatörer tycker jag är att frångå det vi gemensamt säger när det gäller synen på mänskliga rättigheter och främjande av demokrati i Etiopien och annorstädes.

Anf. 75 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (fp):

Fru talman! Jag delar givetvis Carina Häggs syn att det är viktigt att vi fortsätter att driva fallet Birtukan Mideksa. Det är inte bara den svenska regeringen och svenska diplomater som har lyft fram hennes fall, utan det här är ett oerhört angeläget fall. Hon är en av de främsta frihetskämparna på Afrikas horn och förtjänar verkligen att vara en aktiv politiker. Hon är dessutom toppjurist i sitt land och den enda och första kvinna som har lett ett parti, så hon är också en stark feministisk förebild.

Nu när EU sänder observatörer som ska vara på plats är det väldigt viktigt att de får tydliga direktiv. Europeiska unionens utrikespolitik gynnas inte av att man passivt bevittnar ett val på plats utan att vara tydlig och följa de internationella kriterier som finns för val. Detta tror jag dock inte kommer att bli fallet.

Vi vet också att det fanns valobservatörer inför valet i maj 2005 från allt från Carter Center till EU och flera andra delegationer där svenskar deltog. Man förde fram en knivskarp och hård kritik då, och det förutsätter jag att man kommer att göra igen om valet blir lika odemokratiskt nu.

Skolans arbete mot ungdomskriminalitet

Anf. 76 INGE GARSTEDT (m):

Fru talman! Min fråga riktar sig till utbildningsminister Jan Björklund.

Jag kommer från Malmö. Vi har stora problem i såväl Malmö som Landskrona med mycket tidiga rekryteringar av barn och ungdomar till kriminell verksamhet. Nu senast hörde jag om en 13-åring som slet ett halsband från en 85-årig dam. Det var ren tur att det inte gick värre än det gjorde.

Jag skulle vilja höra utbildningsministerns syn på vad skolan kan göra för att förhindra detta. Det är inte rimligt att 11-, 12- och 13-åringar inte befinner sig i skolan utan ute på den kriminella banan.

Anf. 77 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Frågan är som frågeställaren själv också antydde stor och komplex.

Frågeställaren ställer frågan: Vad ska skolan göra? Jag skulle vilja börja svaret med att tala om föräldraansvar och ansvaret för oss alla som vuxna.

Vi har händelser i Landskrona, Malmö och Örnköldsvik. Det har varit en följetong med medieuppmärksamhet kring ett antal tragiska fall. Det handlar om föräldraansvar och civildyrage hos vuxna.

Skolan ska lära ut skillnaden mellan substantiv och verb. Men skolan ska också lära ut skillnaden mellan rätt och fel i umgänget mellan människor.

Den har där ett ansvar som jag tycker att skolväsendet inte alltid har tagit. Man har varit för flat när det gäller kränkningar, mobbning och sådant.

Skolan har ett ansvar för detta. Vi har alla som vuxna ett ansvar för att leda in våra barn och ungdomar på rätt väg.

Anf. 78 TREDJE VICE TALMANNEN:

Därmed är dagens frågestund avslutad. Jag ber att få framföra mitt tack till statsråd och ministrar som medverkat i dagens frågestund.

Prot. 2009/10:100
8 april

Frågestund

8 § Bordläggning

Anmälde och bordlades

Skrivelse

2009/10:166 Uppföljning av den nationella handlingsplanen för handikappolitiken och grunden för en strategi framåt

Motioner

med anledning av prop. 2009/10:105 Barn under 15 år som misstänks för brott

2009/10:Ju9 av Thomas Bodström m.fl. (s, v, mp)

med anledning av prop. 2009/10:125 En ny alkohollag

2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (v)

2009/10:So10 av Hans Wallmark (m)

2009/10:So11 av Ylva Johansson m.fl. (s)

2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (mp)

med anledning av prop. 2009/10:139 Fokus på kunskap – kvalitet i den högre utbildningen

2009/10:Ub10 av Marie Granlund m.fl. (s, v, mp)

med anledning av prop. 2009/10:146 Valfrihetssystem hos Arbetsförmedlingen

2009/10:A13 av Berit Högman m.fl. (s, v, mp)

med anledning av prop. 2009/10:147 Skärpta straff för allvarliga våldsbrott m.m.

2009/10:Ju10 av Alice Åström m.fl. (v)

2009/10:Ju11 av Mehmet Kaplan m.fl. (mp)

2009/10:Ju12 av Mats G Nilsson (m)

2009/10:Ju13 av Thomas Bodström m.fl. (s)

med anledning av prop. 2009/10:149 En akademi i tiden – ökad frihet för universitet och högskolor

2009/10:Ub11 av Marie Granlund m.fl. (s, v, mp)

med anledning av prop. 2009/10:152 Förstärkt straffrättsligt skydd mot människohandel

2009/10:Ju14 av Thomas Bodström m.fl. (s)

med anledning av prop. 2009/10:157 Bidragsvillkor för fristående verksamheter

2009/10:Ub12 av Marie Granlund m.fl. (s)

med anledning av prop. 2009/10:160 Modern personalförsörjning för ett användbart försvar – vissa frågor om Försvarsmaktens personal

2009/10:Fö1 av Anders Karlsson m.fl. (s, mp, v)

med anledning av prop. 2009/10:161 Ändrade regler om ersättning vid sjukdom och ökad flexibilitet för anställning av sjömän

2009/10:T5 av Lena Hallengren m.fl. (s, v, mp)

med anledning av prop. 2009/10:162 Ersättning vid expropriation

2009/10:C12 av Carina Moberg m.fl. (s, v, mp)

med anledning av prop. 2009/10:164 Hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen

2009/10:MJ2 av Peter Pedersen m.fl. (v)

med anledning av prop. 2009/10:175 Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt

2009/10:Fi11 av Thomas Östros m.fl. (s, mp, v)

med anledning av prop. 2009/10:176 Personlig assistans och andra insatser – åtgärder för ökad kvalitet och trygghet

2009/10:So6 av Elina Linna m.fl. (v)

2009/10:So7 av Ylva Johansson m.fl. (s)

2009/10:So8 av Thomas Nihlén (mp)

med anledning av prop. 2009/10:183 Avveckling av inkomstgarantier för konstnärer

2009/10:Kr6 av Leif Pagrotsky m.fl. (s, v, mp)

med anledning av skr. 2009/10:129 Att möta globala utmaningar – skrivelse om samstämmighet för utveckling
2009/10:U12 av Urban Ahlin m.fl. (s)
2009/10:U13 av Hans Linde m.fl. (v)
2009/10:U14 av Bodil Ceballos m.fl. (mp)

Prot. 2009/10:100
8 april

med anledning av skr. 2009/10:187 Redovisning av fiskeripolitiska insatser
2009/10:MJ3 av Anders Ygeman m.fl. (s, mp, v)

9 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 8 april

2009/10:324 Konjunkturbedömningar

av *Monica Green* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2009/10:325 Den ekonomiska situationen i kommuner och landsting

av *Peter Hultqvist* (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2009/10:326 Alternativ till djurförsök

av *Helena Leander* (mp)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 13 april.

10 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 8 april

2009/10:702 Kommunsektorns välfärdsarbetare

av *Britta Rådström* (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2009/10:703 Anslag till bärighetshöjande åtgärder

av *Lars Mejern Larsson* (s)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2009/10:704 Brister i den svenska banklagstiftningen

av *Krister Örnfräder* (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2009/10:705 Skydd för judiska församlingen
av *Thomas Bodström* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 13 april.

11 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 7 april

2009/10:677 Ökat tryck mot det fria ordet i Belarus (Vitryssland)

av *Cecilia Wigström* i Göteborg (fp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2009/10:679 Konventionen som förbjuder klustervapen

av *Rosita Runegrund* (kd)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2009/10:684 Förföljelse av kristna i Irak

av *Annelie Enochson* (kd)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

den 8 april

2009/10:686 Förskott av skadestånd till brottsoffer

av *Dan Kihlström* (kd)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2009/10:687 Rättssäkerheten vid åldersbestämning av flyktingbarn

av *Solveig Hellquist* (fp)
till statsrådet Tobias Billström (m)

2009/10:691 Utbildning inom naturturism

av *Lennart Sacrédeus* (kd)
till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2009/10:692 Fallande amorteringar

av *Birgitta Eriksson* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2009/10:693 Hushållens skuldsättning

av *Birgitta Eriksson* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2009/10:694 Förbud mot stripteaseklubbar

av *Carina Hägg* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2009/10:695 Penningtvätt

av *Birgitta Eriksson* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2009/10:698 Svenska kristallglas till amerikanska beskickningar

av *Carina Adolfsson Elgestam* (s)
till statsrådet Ewa Björling (m)

2009/10:699 Spridning av bandmask i Sveriges vargstam
av *Ulf Berg* (m)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

Prot. 2009/10:100
8 april

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 13 april.

12 § Kammaren åtskildes kl. 15.01.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdet början till ajourneringen
kl. 12.44 och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Meddelande om information från regeringen.....	1
2 § Meddelande om ändrat klockslag för debatten med anledning av vårpropositionens avlämnande.....	1
3 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation.....	1
4 § Svar på interpellation 2009/10:305 om skolbarnsomsorg i Sverige och Stockholmsregionen	2
Anf. 1 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	2
Anf. 2 MARYAM YAZDANFAR (s)	2
Anf. 3 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	3
Anf. 4 MARYAM YAZDANFAR (s)	4
Anf. 5 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	5
Anf. 6 MARYAM YAZDANFAR (s)	6
Anf. 7 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	7
5 § Svar på interpellation 2009/10:318 om skolans hanterande av brott	8
Anf. 8 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	8
Anf. 9 MARYAM YAZDANFAR (s)	8
Anf. 10 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	9
Anf. 11 MARYAM YAZDANFAR (s)	11
Anf. 12 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	11
Anf. 13 MARYAM YAZDANFAR (s)	12
Anf. 14 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	13
6 § Hänvisning av ärenden till utskott.....	14
Ajournering.....	14
Återupptagna förhandlingar	14
7 § Frågestund	14
Anf. 15 TREDJE VICE TALMANNEN.....	14
<i>Välfärden i framtiden</i>	<i>14</i>
Anf. 16 LARS JOHANSSON (s).....	14
Anf. 17 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	14
Anf. 18 LARS JOHANSSON (s).....	15
Anf. 19 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	15
<i>De utförsäkrades ekonomiska situation.....</i>	<i>16</i>
Anf. 20 EVA-LENA JANSSON (s).....	16
Anf. 21 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	16
Anf. 22 EVA-LENA JANSSON (s).....	16
Anf. 23 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	16
<i>Upphandlingen av mat i den offentliga sektorn.....</i>	<i>17</i>
Anf. 24 ÅKE SANDSTRÖM (c)	17
Anf. 25 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	17
Anf. 26 ÅKE SANDSTRÖM (c)	17
Anf. 27 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	17
<i>Investeringar i välfärden</i>	<i>18</i>

Anf. 28 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	18
Anf. 29 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp)	18
Anf. 30 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	19
Anf. 31 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp)	19
<i>Försäljningen av apoteken</i>	19
Anf. 32 LENNART AXELSSON (s)	19
Anf. 33 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	20
Anf. 34 LENNART AXELSSON (s)	20
Anf. 35 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	20
<i>Energiförsörjningen</i>	21
Anf. 36 ISABELLA JERNBECK (m).....	21
Anf. 37 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp)	21
Anf. 38 ISABELLA JERNBECK (m).....	21
Anf. 39 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp)	21
<i>Jämställdheten i EU</i>	22
Anf. 40 TINA ACKETOFT (fp).....	22
Anf. 41 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (fp)	22
Anf. 42 TINA ACKETOFT (fp).....	22
Anf. 43 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (fp)	23
<i>Utbetalning av gårdsstöd</i>	23
Anf. 44 KRISTER ÖRNFJÄDER (s)	23
Anf. 45 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	23
Anf. 46 KRISTER ÖRNFJÄDER (s)	23
Anf. 47 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	24
<i>Informationen inför val till gymnasiet 2011</i>	24
Anf. 48 MATS PERTOFT (mp).....	24
Anf. 49 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp)	24
Anf. 50 MATS PERTOFT (mp).....	25
Anf. 51 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp)	25
<i>Förutsättningarna för arbete och boende på landsbygden</i>	25
Anf. 52 ANDERS ANDERSSON (kd)	25
Anf. 53 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	26
Anf. 54 ANDERS ANDERSSON (kd)	26
Anf. 55 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	26
<i>Kommunernas ekonomi</i>	26
Anf. 56 PETER HULTQVIST (s)	26
Anf. 57 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp)	27
Anf. 58 PETER HULTQVIST (s)	27
Anf. 59 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp)	27
<i>Psykiatrin</i>	28
Anf. 60 FINN BENGTTSSON (m)	28
Anf. 61 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	28
Anf. 62 FINN BENGTTSSON (m)	29
Anf. 63 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	29
<i>Långtidssjukskrivna kvinnors situation</i>	29
Anf. 64 HILLEVI ENGSTRÖM (m).....	29
Anf. 65 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	29

Anf. 66 HILLEVI ENGSTRÖM (m)	30
Anf. 67 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	30
<i>Resurserna till skolan</i>	30
Anf. 68 MIKAEL DAMBERG (s).....	30
Anf. 69 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	31
Anf. 70 MIKAEL DAMBERG (s).....	31
Anf. 71 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	31
<i>Valet i Etiopien</i>	32
Anf. 72 CARINA HÄGG (s).....	32
Anf. 73 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (fp)	32
Anf. 74 CARINA HÄGG (s).....	33
Anf. 75 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (fp)	33
<i>Skolans arbete mot ungdomskriminalitet</i>	33
Anf. 76 INGE GARSTEDT (m)	33
Anf. 77 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	33
Anf. 78 TREDJE VICE TALMANNEN.....	34
8 § Bordläggning	34
9 § Anmälan om interpellationer	36
10 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	36
11 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	37
12 § Kammaren åtskildes kl. 15.01.	38

